

# Solvens- och verksamhets- rapport för Livförsäkrings- bolaget Skandia, ömsesidigt 2017



**skandia :**

# Innehållsförteckning

<b>Inledning</b>	2
<b>Sammanfattning</b>	3
<b>A Verksamhet och resultat</b>	4
A.1 Verksamhet	4
A.2 Försäkringsresultat	5
A.3 Investeringsresultat	6
A.4 Resultat från övriga verksamheter	7
A.5 Övrig information	7
<b>B Företagsstyrningssystem</b>	8
B.1 Allmän information om företagsstyrningssystemet	8
B.2 Lämplighetskrav	11
B.3 Riskhanteringssystem inklusive egen risk- och solvensanalys	12
B.4 Internkontrollsystem	16
B.5 Internrevisionsfunktion	16
B.6 Aktuariefunktionen	16
B.7 Uppdragsavtal	17
B.8 Övrig information	17
<b>C Riskprofil</b>	18
C.1 Försäkringsrisk (tekningsrisk)	18
C.2 Marknadsrisk	20
C.3 Kreditrisk	26
C.4 Likviditetsrisk	27
C.5 Operativ risk	28
C.6 Övriga materiella risker	29
C.7 Övrig information	29
<b>D Värdering för solvensändamål</b>	30
D.1 Tillgångar	31
D.2 Försäkringstekniska avsättningar	32
D.3 Andra skulder	34
D.4 Alternativa värderingsmetoder	34
D.5 Övrig information	35
<b>E Finansiering</b>	36
E.1 Kapitalbas	36
E.2 Solvenskapitalkrav och minimikapitalkrav	36
E.3 Användning av undergruppen för durationsbaserad aktiekursrisk vid beräkning av solvenskapitalkravet	37
E.4 Skillnader mellan standardformeln och använda interna modeller	37
E.5 Överträdelse av minimikapitalkravet och solvenskapitalkravet	37
E.6 Övrig information	37
<b>Ordlista</b>	38
<b>Bilagor</b>	40
Bilaga 1 Placeringar i dotter- och intressebolag	40
Bilaga 2 Balansräkning S.02.01.02	41
Bilaga 3 Premier, ersättningar och kostnader per affärgren S.05.01.02	43
Bilaga 4 Försäkringstekniska avsättningar för livförsäkring och SLT sjukförsäkring S.12.01.02	46
Bilaga 5 Kapitalbas S.23.01.01	48
Bilaga 6 Solvenskapitalkrav – för försäkringsbolag som omfattas av standardformeln S.25.01.21	50
Bilaga 7 Minimikapitalkrav – både livförsäkrings- och skadeförsäkringsverksamhet S.28.02.01	51

# Solvens- och verksamhetsrapport

Styrelsen för Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt med organisationsnummer 516406-0948, avger härmed Solvens- och verksamhetsrapport avseende 2017.

## Inledning

Försäkringsbolag omfattas av en reglering som syftar till att ge ett kundskydd vid tecknande av försäkringar. Genom införandet av en ny generation av solvensreglering från och med den 1 januari 2016, Solvens 2, har kundskyddet förstärkts och blivit mer likvärdigt inom EU. Solvens 2-regelverket har i svensk lagstiftning implementerats i bland annat försäkringsrörelselagen (2010:2043) (FRL).

Syftet med denna rapport är att ge information om solvens och verksamhet i enlighet med FRLs krav på offentliggörande. Rapporten omfattar beskrivningar av verksamhet och resultat, företagsstyrningssystem, riskprofil, värdering för solvensändamål och finansiering för Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt (Skandias livbolag eller bolaget). Rapportstrukturen är fastställd i regelverket och därmed gemensam för

alla försäkringsbolag för att underlätta en jämförelse mellan bolagen.

Rapporten är upprättad i enlighet med FRL, de detaljerade krav som specificeras i kommissionens delegerade förordning (EU) 2015/35 samt EIOPAs Riktlinjer för rapportering och offentliggörande (EIOPA-BoS-15/109).

I rapporten återfinns hänvisningar till Skandias årsredovisning för 2017 ([www.skandia.se](http://www.skandia.se)) i de fall uppgifterna anses vara likvärdiga till art och omfattning som den information som offentliggörs genom denna rapport.

Informationen presenteras per den 31 december 2017 och i tusental kronor om inte annat anges. Jämförelsetal för 2016 är angivna inom parentes.

## Sammanfattning

Skandias livbolag bedriver livförsäkringsverksamhet i Sverige. Genom dotterbolagen bedrivs även fond- och depåförsäkring och skadeförsäkringförsäkringsverksamhet i Sverige och Danmark samt bankverksamhet i Sverige. Skandias livbolag är ett ömsesidigt bolag som ägs av dess kunder, försäkringstagarna. Det innebär att allt överskott går till bolagets försäkringstagare. Samtliga dotterbolag är helägda och får dela ut vinst.

Premieinkomsten, 24 256 535 (19 483 875) kSEK, har ökat under året främst som en följd av en konkurrenskraftig återbäringsränta, starka nyckeltal och ökade premier från inflyttad affär. Resultatet före skatt uppgick till 25 480 589 (12 868 618) kSEK. Den främsta orsaken till resultatförbättringen är att de försäkringstekniska avsättningarna inte ökade lika mycket som föregående år. Även en god kapitalavkastning bidrar till resultatet.

Skandias livbolag ska styras på ett sunt och ansvarsfullt sätt, vilket säkerställs genom företagsstyrningssystemet. En väsentlig del av företagsstyrningssystemet är systemet för intern kontroll. Detta omfattar styrdokument, processer, rutiner och kontroller samt den organisation och ansvarsfördelning som har utformats för att bidra till en ändamålsenlig och värdeskapande verksamhet, tillförlitlig finansiell rapportering samt efterlevnad av tillämpliga externa regler.

Ansvar för intern kontroll, inklusive riskhantering och regelefterlevnad, fördelas på tre olika så kallade försvarslinjer inom bolaget. Den affärsdrivande verksamheten i bolaget, första försvarslinjen, ansvarar för den interna kontrollen. Den andra försvarslinjen omfattar de oberoende centrala funktionerna riskhanterings-, aktuarie- och regelefterlevnadsfunktionen. Den tredje försvarslinjen, internrevision, är en oberoende funktion direkt underställd styrelsen.

Skandia har inte någon rörlig ersättning till de anställda med undantag av provision till de finansiella rådgivarna och resultatandelsstiftelsen Skandianen. Koncernledningen är dock inte berättigad till utfall i resultatandelsstiftelsen.

Under rapporteringsperioden har inga materiella ändringar i systemet för företagsstyrning förekommit.

Skandias livbolags verksamhet ger upphov till olika typer av risker, där marknadsrisken i den traditionella förvaltningen är dominerande. Andra väsentliga risker är försäkringsrisker, kredit- och motpartsrisker samt operativa risker. Det har inte förekommit några större förändringar i Skandias livbolags riskprofil sedan föregående år.

Styrelsen beslutar om hur mycket kapital som bolaget behöver hålla för att täcka oväntade förluster till följd av de risker bolaget tar. Storleken på kapitalkravet beräknas med

en intern kapitalmodell som används i den interna styrningen. Skandias livbolag ska ha så mycket kapital att det, givet de risker som bolaget tar, klarar att fullfölja sina åtaganden enligt försäkringsavtal under minst 199 av 200 år. Per den sista december 2017 uppfylldes det interna kapitalkravet med god marginal. Det interna kapitalkravet är högre än det legala kapitalkravet.

Skandias livbolag genomför minst årligen en egen risk- och solvensanalys (ERSA) i vilken kapitalpositionen utvärderas med tre olika analyser; egen bedömning av kapitalbehov, stresstest och framåtblickande analys. Den sammantagna bedömningen i ERSA är att bolaget är tillräckligt kapitaliserat och har en god kapitalposition.

Utgångspunkten för legala kapitalkrav är en balansräkning värderad till verkliga värden, den så kallade solvensbalansräkningen. De största skillnaderna mellan den finansiella redovisningen och solvensbalansräkningen är värderingen av dotterbolag samt värderingen av försäkringstekniska avsättningar. Skandias livbolag följer för tjänstepensionsförsäkring den övergångsreglering som innebär att kapitalkrav beräknas enligt äldre regler, Solvens 1. För övrig livförsäkring tillämpas Solvens 2. Detta innebär att det legala kapitalkravet baseras på två olika regelverk.

Under 2017 har inga materiella förändringar gjorts i de antaganden som används vid beräkning av de försäkringstekniska avsättningarna. Däremot ändrades under 2016 beräkningsmetod för värdering av kundbeteenderisk (annulationsrisk). Den ändrade metoden ökade bästa skattningen vilket motverkades av en ändring av metod för beräkning av solvenskapitalkravet för samma risk, vilket minskade riskmarginalen. Metodändringen avseende solvenskapitalkravet är under granskning av Finansinspektionen, utfallet av granskningen kan komma att påverka riskmarginalen för övrig livförsäkring.

Kapitalbasen uppgick till 179 278 969 (162 930 709) kSEK och det legala kapitalkravet, solvenskapitalkravet, till 44 164 384 (40 395 008) kSEK. Därmed överstegs det legala kapitalkravet med god marginal.

Inga materiella metodförändringar avseende beräkning av solvenskapitalkrav har genomförts under året. Som nämns ovan genomfördes en materiell metodförändring avseende kundbeteenderisk (annulationsrisk) under 2016 som medförde en minskning av solvenskapitalkravet för övrig livförsäkring. Metodförändringen är under granskning av Finansinspektionen.

**Väsentliga förändringar efter rapporteringsperiodens slut**  
Inga väsentliga förändringar har inträffat.

# A Verksamhet och resultat

## A.1 Verksamhet

Rapporten omfattar Skandias livbolag som är moderbolag i försäkringsgruppen Skandia (Skandiagruppen eller Skandia). Styrelsen har sitt säte i Stockholm. Skandiagruppen omfattar i huvudsak Skandias livbolag med dotterbolagen Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ) (Skandias fondförsäkringsbolag), Skandia Link Livsforsikring A/S i Danmark samt Skandia Fastigheter Holding AB med dotterbolag (Skandias Fastighetskoncern). En fullständig förteckning över Skandias livbolags dotter- och intressebolag framgår av bilaga 1.

Skandias livbolag bedriver traditionell livförsäkring i Sverige. Genom dotterbolagen bedrivs även fond- och depåförsäkring och skadeförsäkringsverksamhet i Sverige och Danmark samt bankverksamhet i Sverige. Skandias livbolag är ett ömsesidigt bolag som ägs av dess kunder, försäkringstagarna. Det innebär att allt överskott går till bolagets försäkringstagare. Samtliga dotterbolag är helägda och får dela ut vinst.

Under 2017 var medelantalet anställda i Skandias livbolag 1453 (1 553) personer.

Skandias livbolags försäkringsverksamhet delas upp på följande affärsgränar:

Affärsgrän	Försäkring
<i>Livförsäkringsförpliktelse:</i>	
Försäkring med rätt till överskott	Dödsfallsförsäkring, Förmånsbestämd tjänstepension, Försäkring för efterlevandeskydd och Traditionell livförsäkring
Sjukförsäkring	Premiebefrielseförsäkring och Sjukförsäkring

### Externa revisorer och tillsynsmyndighet

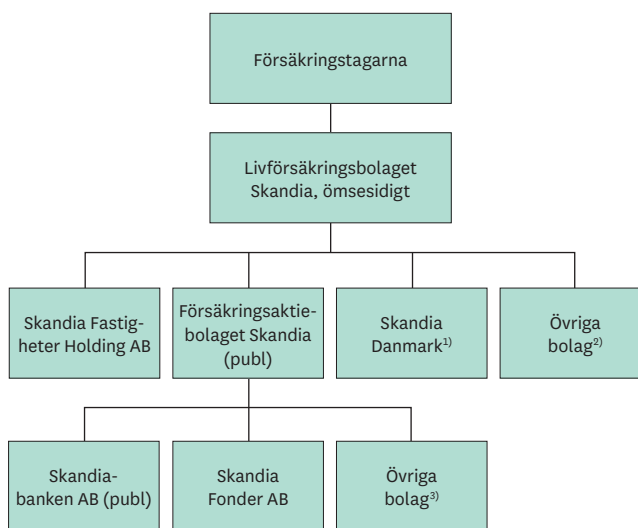
Vid ordinarie bolagsstämma 2017 utsågs revisionsbolaget Deloitte AB, med auktoriserade revisorn Svante Forsberg som huvudansvarig revisor, till Skandias livbolags revisorer.

Deloitte AB  
Rehngatan 11  
113 79 Stockholm

Skandias livbolag och Skandiagruppen står under tillsyn av Finansinspektionen i Sverige.

Finansinspektionen: [www.fi.se](http://www.fi.se)  
Box 7821  
103 97 Stockholm

### Övergripande beskrivning av Skandia



<sup>1)</sup> I Danmark ingår Skandia Asset Management Fondsmaeglerselskab A/S, Skandia A/S samt Skandia Link Livsforsikring A/S.

<sup>2)</sup> I övriga bolag ingår Skandia Investment Management AB, Skandia Operations Center UAB, Skandikon Operations Center UAB, Skandia Brands AB, Skandikon Administration AB samt Skandikon Pensionsadministration AB. Därutöver äger Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt, tillsammans med Skandia Fonder AB aktier i Thule Fund S.A., SICAV-SIF. Vidare finns intressebolaget Försäkringsgirot.

<sup>3)</sup> Skandia Capital AB, Skandia Informationsteknologi AB, intresseföretaget Sophiahemmet Rehab Center AB.

### Betydande affärshändelser under året

#### Nya ledamöter i styrelse och fullmäktige

Vid den ordinarie bolagsstämman den 4 maj omvaldes styrelsen och dess ordförande Hans-Erik Andersson. Vid bolagsstämman tillträdde de under våren invalda ledamöterna till fullmäktige; Alexander Wong (nyval), Anne Ludvigson (nyval), Elisabeth Nilsson (omval), Karin Eliasson (omval), Leif Victorin (omval), Nils Bacos (omval) och Sofie Nachemson-Ekwall (omval). De avgående fullmäktigeledamöterna Stefan Johnsson och Stefan Fölster hade avböjt att kandidera för omval.

#### Förändringar i koncernledningen

Under året har det skett organisatoriska förändringar i syfte att öka besluts- och genomförandekraften. Pia Marions har tillträtt tjänsten som CFO och Anna Grönlund Krantz har tillträtt tjänsten som chef för Strategisk kommunikation. Anders Jonsson har varit tillförordnad chef för Kapitalförvaltningen

under senare delen av 2017. I januari 2018 tillträder Lars-Göran Orrevall tjänsten som chef för Kapitalförvaltningen. Koncernledningen består därefter av Frans Lindelöw, Johanna Cerwall, Håkan Ljung, Anna Grönlund Krantz, Pia Marions, Lars-Göran Orrevall, Anna-Carin Söderblom Agius, Bo Ågren och Johan Clausén.

#### Återbäringsränta

Återbäringsräntan på kundernas traditionellt förvaltrade försäkringskapital har justerats vid flera tillfällen under året och uppgick vid årsskiftet till 6 procent.

#### A.2 Försäkringsresultat

Resultatet före skatt för Skandias livbolag uppgick till 25 480 589 (12 868 618) kSEK. Främsta orsaken till det förbättrade resultatet är att de försäkringstekniska avsättningarna inte ökade lika mycket som föregående år -5 558 916 (-18 533 843) kSEK. Under 2016 förstärktes de försäkringstekniska avsättningarna till följd av en utvärdering som genomfördes av beräkningsmetoder och antaganden, samtidigt som diskonteringsräntan sjönk kraftigt. Under 2017 däremot ökade avsättningarna måttligt främst till följd av ett positivt nettokassaflöde för Försäkring med rätt till överskott.

Tabell A.2 Resultat per affärgren (kSEK)

	Totalt	Skade-	Livförsäkring		Livåterförsäkring
		Försäkring avseende inkomstskydd	Sjuk- försäkring	Försäkring med rätt till överskott	Sjukförsäk- ring mottagen återförsäkring
<b>2017</b>					
Premieinkomst f e r	24 256 535	—	1 382 477	22 874 058	—
Kapitalavkastning, netto	22 189 921	—	564 951	21 624 970	—
Försäkringsersättningar f e r	-13 203 545	—	-989 053	-12 214 492	—
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar f e r	-5 558 916	—	149 572	-5 708 488	—
Driftskostnader	-1 702 461	—	-303 402	-1 399 059	—
Övriga tekniska kostnader	-473 103	—	-387 404	-85 699	—
<b>Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat</b>	<b>25 508 431</b>	<b>—</b>	<b>417 141</b>	<b>25 091 290</b>	<b>—</b>
Bokslutsdispositioner	-27 842	—	—	—	—
<b>Resultat före skatt</b>	<b>25 480 589</b>	<b>—</b>	<b>417 141</b>	<b>25 091 290</b>	<b>—</b>
Skatt	-835 981	—	42 356	-878 337	—
<b>ÅRETS RESULTAT</b>	<b>24 644 608</b>	<b>—</b>	<b>459 497</b>	<b>24 212 953</b>	<b>—</b>
<b>2016</b>					
Premieinkomst f e r	19 483 876	209 925	1 051 406	18 222 545	—
Kapitalavkastning, netto	27 413 704	239 913	1 216 304	25 957 487	—
Försäkringsersättningar f e r	-13 606 888	-573 773	-1 069 675	-11 963 440	—
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar f e r	-18 533 844	78 034	-97 333	-18 514 545	—
Driftskostnader	-1 667 120	-44 341	-202 609	-1 418 312	-1 858
Övrigt tekniskt resultat	-64 057	270 650	-334 657	-50	—
<b>Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat</b>	<b>13 025 671</b>	<b>180 408</b>	<b>563 436</b>	<b>12 283 685</b>	<b>-1 858</b>
Bokslutsdispositioner	-157 053	-32 336	-125 022	—	305
<b>Resultat före skatt</b>	<b>12 868 618</b>	<b>148 072</b>	<b>438 414</b>	<b>12 283 685</b>	<b>-1 553</b>
Skatt	-667 821	7 452	-11 955	-664 925	1 607
<b>ÅRETS RESULTAT</b>	<b>12 200 797</b>	<b>155 524</b>	<b>426 459</b>	<b>11 618 760</b>	<b>54</b>

Premieinkomsten har ökat från föregående år och uppgick till 24 256 535 (19 483 875) kSEK. Förbättringen beror främst på ökad försäljning och premieinkomst inom Försäkring med rätt till överskott till följd av konkurrenskraftig återbäringsränta, starka nyckeltal och ökade premier från inflyttad affär. Under föregående år avyttrades verksamhetsområdet inom barn-, vuxen olycksfalls- samt gravidförsäkring till Moderna Försäkringar och affärsgrenen Försäkring avseende inkomstskydd har därmed upphört.

Kapitalavkastningen uppgick till 22 189 921 (27 413 703) kSEK eller 6,6 (8,2) procent. Under 2017 beslutade Skandias livbolag att sänka riskexponeringen för Sjukförsäkring, vilket medfört att avkastningen och resultatet sjunkit jämfört med föregående år. För mer information om årets avkastning se avsnittet A.3 Investeringsresultat nedan.

### A.3 Investeringsresultat

Årets totalavkastning för den traditionella portföljen uppgick till 6,6 (8,2) procent. Den årliga genomsnittliga totalavkastningen under femårsperioden 2013-2017 uppgick till 8,0 procent. Samtliga tillgångsslag utom råvaror uppvisade positiv avkastning för helåret. Det främsta bidraget till portföljens

avkastning kom från noterade aktier som under 2017 avkastade 15,4 procent. Inom aktier hade tillväxtmarknader starkast utveckling med drygt 24 procent i avkastning. Aktier bidrog med 4,0 procent till årets avkastning. Räntebärande placeringar påverkades av svagt stigande räntor och bidrog totalt med 0,25 procent. Portföljens placeringar i onoterade bolag hade ett bra år och avkastade 10,5 procent vilket bidrog med 1,0 procent till portföljens totalavkastning. Skandia Fastigheter bidrog med 1,0 procent med en absolut avkastning på 9,2 procent. Även kredit- och infrastrukturinvesteringar hade en god utveckling med avkastningstal i linje med förväntan och med gott bidrag till totalavkastningen. Den svenska kronan stärktes mot den amerikanska dollarn men avslutade året på ungefär samma nivå som vid ingången mätt som riksbankens handelsvägda kronindex. Den aktiva förvaltningen av de traditionella tillgångarna hade ett positivt år och meravkastningen under året uppgick till 0,5 procent.

Placeringar i dotter- och intressebolag enligt finansiell redovisning uppgick till 42 176 788 (43 242 161) kSEK. Under året har värdet av innehavet i Skandias fondförsäkringsbolag påverkats av bolagets utdelning, 1 400 000 (1 641 101) kSEK, och affärsbeslut som inverkat på framtida intjäningsförmåga.

Tabell A.3 a Totalavkastning över tid

2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
-13,4%	16,4%	9,4%	3,2%	7,3%	6,7%	13,6%	5,3%	8,2%	6,6%

Tabell A.3 b Förvaltad kapital

	Marknadsvärde (kSEK)		Andelar (%)		Totalavkastning (%)	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Nominella obligationer	149 574 209	136 591 420	34,8	33,5	0,6	1,2
Svenska realobligationer	23 762 368	24 498 739	5,5	6,0	1,1	7,4
Svenska aktier	33 932 820	30 269 634	7,9	7,4	10,4	7,3
Utländska aktier	67 638 826	69 193 866	15,8	17,0	18,0	16,5
Fastigheter	48 933 000	44 350 000	11,4	10,9	11,9	12,4
Onoterade bolag	42 065 056	40 952 846	9,8	10,0	10,4	18,2
Alternativa investeringar	35 504 201	28 597 735	8,3	7,0	0,2	13,3
Affärsstrategiska tillgångar <sup>1)</sup>	20 501 873	21 853 085	4,8	5,4	1,8	-0,6
Övrigt	7 214 214	11 347 526	1,7	2,8	—	—
<b>Totalt i traditionell förvaltning</b>	<b>429 126 567</b>	<b>407 654 851</b>	<b>100%</b>	<b>100%</b>	<b>6,6</b>	<b>8,2</b>
Produktspecifika tillgångar <sup>2)</sup>	5 078 499					
<b>Totalt förvaltad kapital</b>	<b>434 205 066</b>					

<sup>1)</sup> Avser Skandias livbolags dotterbolag till verkligt värde exklusive Skandia Fastigheter Holding AB.

<sup>2)</sup> Avser en särskild produktspecifik tillgångsportfölj för riskförsäkringar (sjukförsäkringar med mera).

Detta har motverkats av en positiv utveckling av försäkringskapitalet, varvid nettoeffekten på innehavet i Skandias fondförsäkringsbolag blev en nedskrivning med 848 331 kSEK. För mer information se Skandia årsredovisning 2017 ([www.skandia.se](http://www.skandia.se)), not 23 Placeringar i koncern- och intressebolag.

Tabell A.3 c Kapitalavkastning, netto

kSEK	2017	2016
Utdelning på aktier och andelar	4 477 615	4 627 875
Ränteintäkter, netto	4 237 805	4 548 993
Valutaresultat, netto	-8 338 946	8 204 714
<b>Realiserat resultat, netto</b>		
Aktier och andelar	13 743 865	12 090 399
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-1 727 661	-892 426
<b>Orealiserat resultat, netto</b>		
Aktier och andelar	12 377 216	-444 951
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-1 155 233	973 429
Nedskrivning av dotterbolagsaktier	-1 165 552	-1 346 201
Kapitalförvaltningskostnader	-165 968	-165 441
Övriga finansiella kostnader	-93 220	-182 688
<b>Total kapitalavkastning, netto</b>	<b>22 189 921</b>	<b>27 413 703</b>

#### **Eventuella vinster och förluster som redovisas mot eget kapital via övrigt totalresultat**

Skandias livbolag redovisar vinster och förluster på placeringstillgångar i resultaträkningen och därmed sker ingen redovisning direkt mot eget kapital via övrigt totalresultat.

#### **Investeringar i värdepapperisering**

Skandias livbolag har inga investeringar i värdepapperisering.

#### **A.4 Resultat från övriga verksamheter**

##### **Leasingavtal**

I egenskap av leasetagare har Skandias livbolag ingått ett antal operationella leasingavtal. De avser hyra av lokaler. Den totala leasingkostnaden för året uppgick till 159 269 (162 510) kSEK. Det sammanlagda beloppet av framtida minimi-leaseavgifter avseende icke uppsägningsbara operationella leasingavtal per den 31 december 2017 uppgick till 605 534 (787 671) kSEK.

#### **A.5 Övrig information**

Ingen övrig materiell information om verksamhet och resultat finns att rapportera.



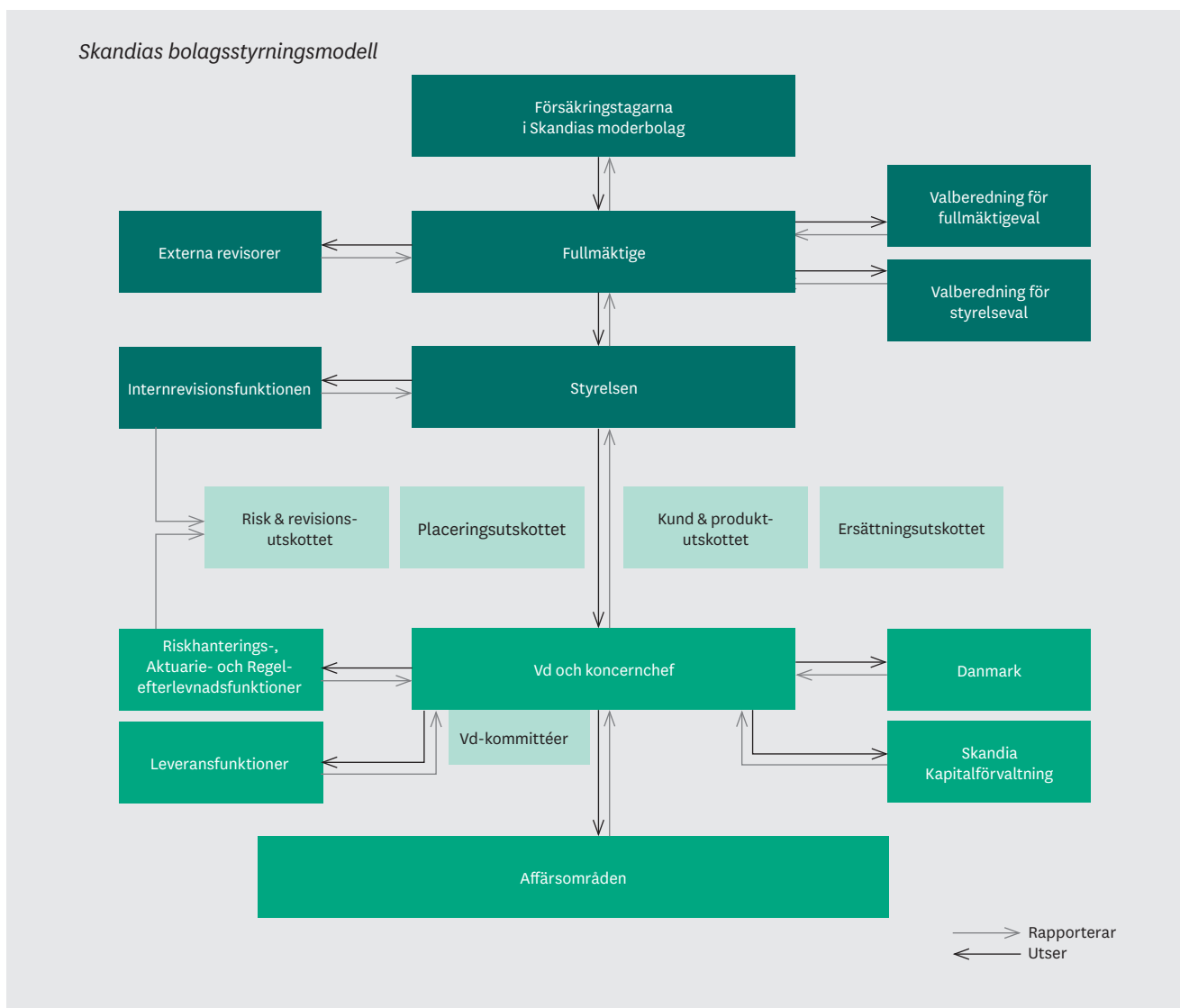
## B Företagsstyrningssystem

Enligt försäkringsrörelselagen ska ett försäkringsföretag ha ett företagsstyrningssystem som säkerställer att företaget styrs på ett sunt och ansvarsfullt sätt. Företagsstyrningssystemet innefattar bland annat styrande dokument, centrala funktioner, system för internkontroll, system för riskhantering samt utläggning av verksamhet och styrdokument vilka reglerar detta. Inom ramen för företagsstyrningssystemet ska Skandias livbolag säkerställa att den som ingår i styrelsen, är verkställande direktör eller är ersättare för någon av dem, eller den som ansvarar för eller utför arbete i en central funktion i bolaget är lämplig. Med centrala funktioner avses

riskhanteringsfunktionen, funktionen för regelefterlevnad, aktuariefunktionen och internrevision.

### B.1 Allmän information om företagsstyrningssystemet

Skandias livbolag ägs av kunderna och styrs genom 21 representanter i ett fullmäktige. Representanterna väljs av kunderna för tre år i taget med val varje år av sju fullmäktigeledamöter. Fullmäktige är Skandias livbolags högsta beslutande organ och rösträtten på bolagsstämman utövas i sin helhet av fullmäktige. Fullmäktiges uppgift är att utöva ägarfunktionen.



### **Bolagsstämma**

Vid ordinarie bolagsstämma fastställs resultat- och balansräkning samt utses revisorer och ledamöter i styrelsen. Det beslutas också om arvoden till styrelseledamöter och revisorer, samt ansvarsfrihet för styrelsen och vd.

Bolagsstämman i Skandias livbolag beslutar även om en ägarinstruktion som anger de värderingar och övergripande principer som ska vara vägledande för moderbolagets verksamhet. Ägarinstruktionen kompletterar det som sägs i bolagsordningen om verksamheten och styrningen i moderbolaget samt beskriver hur kunderna genom ett fullmäktige utövar ägarrollen.

### **Styrelsen**

Styrelsen är enligt FRL ansvarig för Skandias livbolags organisation och förvaltningen av dess angelägenheter. Den beslutar om den strategiska inriktningen, utser vd och fastställer styrdokument. Styrelsen ska se till att det finns lämpliga interna regelverk för riskhantering. Till styrelsens uppgifter hör också att se till att det finns en tillfredsställande kontroll över redovisningen och medelsförvaltning. Styrelsen följer löpande verksamhet, ekonomiska resultat och kapitalförvaltning. Vidare hanterar och beslutar styrelsen i frågor som rör ersättningar till ledande befattningshavare i Skandiagruppen.

Ordföranden leder arbetet i styrelsen och har kontinuerliga kontakter med vd. I kontakterna med vd är syftet att fungera som samtalspartner och följa bolagets löpande utveckling samt frågor av strategisk karaktär. Ordföranden ansvarar för att styrelsens arbete är välorganiserat och bedrivs på ett effektivt sätt. Det innebär bland annat att styrelsen regelbundet uppdateras om Skandias livbolags verksamhet, får ändamålsenlig utbildning och tillräckliga beslutsunderlag för att arbetet ska kunna fungera effektivt. Ordföranden ska kontrollera att styrelsens beslut verkställs och ta initiativ till styrelsens årliga utvärdering av sitt arbete. Ordföranden ska också enligt ägarinstruktionen, tillsammans med vd, och i samråd med fullmäktiges presidium säkerställa att fullmäktige på ett lämpligt sätt löpande får information om hur verksamheten utvecklas.

Styrelsens ordförande sammanställer, i dialog med vd, dagordning för styrelsemötena och ansvarar för att ta fram informations- och beslutsunderlag till dessa möten. Vd ser till att styrelsens ledamöter får information om Skandias livbolags utveckling för att kunna fatta väl underbyggda beslut.

Styrelsen har fyra utskott som är beredande och som endast fattar beslut i de fall då styrelsen delegerat beslutanderätten till utskottet. Utskottens uppgifter är fastställda av styrelsen i särskilda instruktioner. Särskilda regler finns beträffande ordförandeskap i utskotten, samt krav på styrelseledamöters oberoende i förhållande till bolaget. Utöver styrelseledamöterna är befattningshavare i Skandiagruppen adjungerade till utskotten och deltar i sammanträdena i den utsträckning som begärs.

### **Risk- och revisionsutskott**

Risk- och revisionsutskottet är ett permanent utskott inom styrelsen som inrättats med uppdrag att övervaka och kvalitetssäkra moderbolagets och Skandias riskhantering, styrning och interna kontroll, redovisning och finansiella rapportering. Hela styrelsen är medlemmar i utskottet varför utskottet kan fatta beslut i alla frågor som omfattas av uppdraget. En central del i utskottets ansvar är att övervaka att företagsstyrningssystemet säkerställer att bolaget styrs på ett sunt och ansvarsfullt sätt. Utskottet ska även hålla sig informerat om revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen samt övervaka den externa revisorns opartiskhet och självständighet.

### **Placeringsutskott**

Styrelsens placeringsutskott har ett särskilt ansvar för förvaltningen av Skandias livbolags finansiella placeringstillgångar. Utskottet förbereder styrelsebeslut i strategiska placeringsfrågor, fattar beslut om den övergripande tillgångsfördelningen inom de ramar som styrelsen beslutar och det riskmandat som har tilldelats samt utvärderar löpande förvaltningens resultat och risktagande. I beslutprocessen rörande den övergripande fördelningen av tillgångsslag ska utskottet beakta solvensrisk-, skuldtäcknings- och konsolideringspolicyer samt legala och avtalsenliga restriktioner, säkerställa att portföljrisken ligger inom riskmandatet, fastställa avkastningskrav och förvaltningsstrategier för tillgångsslag samt fatta beslut om rebalanseringspolicy och kreditinstruktion.

### **Kund- och produktutskott**

Kund- och produktutskottet har bland annat till uppgift att dels bereda ärenden avseende principer för produkt- och tjänsteutbud, information och service, dels bevaka att de finansiella värdena fördelas på ett rättvist sätt.

**Ersättningsutskott**

Ersättningsutskottet förbereder styrelsens beslut om ersättningsfrågor rörande bland annat ledande befattningshavare i Skandias livbolag. Bland utskottets uppgifter ingår att bereda och föreslå ersättningsvillkoren för vd samt vds förslag om ersättningar till Skandialeeningen och andra som är direkt ansvariga inför styrelsen. Utskottet godkänner vidare styrelsebeslut som tagits i dotterbolag om ersättningar till de verkställande direktörerna.

**Verkställande direktör (Vd)**

Vd, som även är koncernchef i Skandia, ansvarar för Skandias livbolags löpande förvaltning enligt de riktlinjer och anvisningar som styrelsen meddelar. Vd är den tjänsteman som ytterst ansvarar för att styrelsens strategiska inriktning och andra beslut implementeras och följs samt att riskhantering, styrning, IT-system, organisation och processer är tillfredsställande. Vd kan delegera beslutanderätt till underordnade medarbetare, både inom ramen för sitt beslutsmandat för den löpande verksamheten, och den beslutsrätt som vd anförtrots av styrelsen utöver detta mandat. Förutom de övergripande principerna för Skandias livbolags bolagsstyrning, vilka framgår av ägarinstruktionen beslutad av bolagsstämman samt av styrelsens arbetsordning och den av styrelsen beslutade dotterbolagsmanualen, har vd beslutat mer detaljerade regler avseende styrnings- och organisationsstruktur.

Vd har utsett en koncernledningsgrupp och ansvarsuppdeleningen inom denna regleras i mandat för respektive befattningshavare. Vd leder arbetet i koncernledningen samt fattar beslut efter samråd med dess ledamöter. Vd har inte delegerat någon beslutanderätt till koncernledningen varför det ytterst är vd som fattar beslut i ärenden som hanteras av koncernledningen. Vd har även inrättat tvärfunktionella kommittéer för hantering av frågor som berör flera produkt- och affärsområden och/eller stödfunktioner.

För mer information om roller och ansvar i Skandias livbolags företagsstyrningssystem hänvisas till Skandia årsredovisning 2017 ([www.skandia.se](http://www.skandia.se)), Bolagsstyrningsrapport sida 35-43.

**Systemen för internkontroll och riskhantering**

Inom Skandiagruppern finns gemensamma system för internkontroll och riskhantering, vilka implementeras bland annat genom styrelsebeslutade policyer, instruktioner beslutade av vd samt verksamhetsanpassade riktlinjer. Respektive styrdokumentägare i moderbolaget har ett ansvar för att säker-

ställa att regelverket implementeras i verksamheten i det egna bolaget samt för att utarbeta förslag på regelverk som är anpassade till respektive berört dotterbolags verksamhet. Genom detta tillvägagångssätt säkerställs ett enhetligt system inom Skandia.

Internkontroll, risker och regelefterlevnad avrapporteras och behandlas i vd-kommittéer, risk- och revisionsutskott samt styrelse.

Skandias interna kontroll bygger på en verksamhetsanpassad tillämpning av principen med de tre så kallade försvarslinjerna. Dessa ska utgöra den generella grunden för Skandias och därmed Skandias livbolags riskhantering, riskkontroll och regelefterlevnad.

Verksamheten utgör den första försvarslinjen och bär ansvaret för den interna kontrollen, vilket innebär att styra och kontrollera verksamheten med dess risker och krav på regelefterlevnad. I ansvaret ingår att identifiera, mäta/värdera, hantera, följa upp samt rapportera risker inom respektive ansvarsområde. Verksamheten ansvarar vidare för att implementera styrdokument och löpande tillse att externa och interna regler efterlevs. I de mer centrala styrdokumenterna som ska efterlevas finns krav på bland annat identifiering och hantering av intressekonflikter, system för riskhantering samt upprätthållande av dualitet och säkerställande av kontinuitet i verksamheten.

De centrala funktionerna, riskhanteringsfunktionen, aktuariefunktionen samt funktionen för regelefterlevnad utgör andra försvarslinjen och är en viktig del av företagsstyrningssystemet. Funktionerna i den andra försvarslinjen stödjer, övervakar och följer upp verksamhetsstyrningen, riskhanteringen och regelefterlevnaden i verksamheten. Respektive funktion rapporterar minst kvartalsvis såväl skriftligt som muntligt till vd och styrelse. Funktionerna inom andra försvarslinjen är till stor del centraliserade inom Skandiagruppern och organisatoriskt placerade i Skandias livbolag. Den valda modellen för, och bemanningen av, de centrala funktionerna säkerställer ett operativt oberoende och tillräckliga resurser.

Internrevision utgör den tredje försvarslinjen. Internrevision är en oberoende säkrings- och rådgivningsverksamhet, direkt underställd styrelsen genom styrelsens risk- och revisionsutskott och organisatoriskt helt separerad från övrig verksamhet. Arbetet omfattar att granska och utvärdera systemet för och effektiviteten i den interna styrningen och kontrollen, inklusive funktionerna för riskhantering och regelefterlevnad samt aktuariefunktionen. Chefen för Internrevision rapporterar minst kvartalsvis såväl skriftligt som muntligt direkt till styrelsen samt håller vd löpande informerad.

**Materiella ändringar i systemet för företagsstyrning**

Under rapporteringperioden har inga materiella ändringar i systemet för företagsstyrning förekommit.

**Ersättningar**

Bolagsstämman fattar beslut om riktlinjer för ersättning till Skandias livbolags vd och andra i Skandias koncernledning. Riktlinjerna anger bland annat att den enskildes samlade totala ersättningar ska vara marknadsmässiga och endast ges i form av fast lön, pension, risk- och sjukvårdsförsäkringar och sedvanliga förmåner, exempelvis förmånsbil. Sedan 2013 har Skandia inte någon rörlig ersättning till de anställda med undantag av provision till de finansiella rådgivarna och resultatandelsstiftelsen Skandianen. Koncernledningen är dock inte berättigad till utfall i resultatandelsstiftelsen.

Beslut om ersättningar till ledande befattningshavare ska fattas av Skandias livbolags styrelse efter beredning i styrelsens ersättningsutskott. För mer detaljerad information om Skandias livbolags styrdokument avseende ersättningar samt principer för ersättning hänvisas till Skandia årsredovisning 2017 ([www.skandia.se](http://www.skandia.se)), not 51 Medeltal anställda samt löner och ersättningar. En beskrivning av Skandias livbolags pensioner framgår av Skandia årsredovisning 2017 ([www.skandia.se](http://www.skandia.se)), not 41 Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser.

**Materiella transaktioner**

För information om materiella transaktioner hänvisas till Skandia årsredovisning 2017 ([www.skandia.se](http://www.skandia.se)), not 52 Upplysningar närstående.

**B.2 Lämplighetskrav**

Bolagsstämman fastställer genom en instruktion till valberedningen de kriterier och processer som ska användas vid bedömning av lämpligheten hos dem som avses ingå i styrelsen för bolaget. Motsvarande policy beslutas av styrelsen för att fastställa de kriterier och processer som ska användas vid bedömning av lämpligheten hos den som ska vara vd och de som avses ansvara för centrala funktioner i bolaget eller utföra arbete i en central funktion. Styrelseledamot, vd, ansvarig för central funktion samt utförare av arbete i en central funktion är i det följande gemensamt benämnda Personkretsen.

**Lämplighetsbedömning av Personkretsen**

Personer i Personkretsen ska vid var tid ha de insikter och de erfarenheter som måste krävas av den som deltar i styrningen av ett försäkringsföretag och även i övrigt vara lämpliga för en sådan uppgift.

Skandias livbolag säkerställer att de personer som ingår i Personkretsen uppfyller kraven på kvalifikation och tar hänsyn till de olika uppgifter som har tilldelats enskilda personer för att garantera en lämplig mångfald när det gäller kvalifikation, kunskaper och relevant erfarenhet, så att företaget drivs och övervakas på ett professionellt sätt. Bedömningen av om en person har nödvändiga kvalifikationer innefattar en granskning av personens professionella meriter, formella kvalifikationer, kunskaper och relevanta erfarenheter inom försäkringssektorn, andra finanssektorer eller andra branscher. Bedömningen av om en person uppfyller kravet på gott anseende innefattar en granskning av personens ärlighet och ekonomiska ställning baserad på dokumentation avseende dennes anseende, uppträdande och yrkesutövande.

**Process****När lämplighetsbedömningar ska göras**

Bolaget gör lämplighetsbedömningar av personer i Personkretsen kontinuerligt.

Den första lämplighetsbedömningen görs innan personen anställs alternativt tillsätts. Därefter görs förnyad lämplighetsbedömning årligen eller när olika händelser gör det motiverat att verifiera att personen är fortsatt lämplig.

**Utförande av lämplighetsbedömningar**

Styrelsen, genom dess ordförande, ansvarar för att det görs lämplighetsbedömningar av vd, ersättare för denne, och ansvarig för funktionen för internrevision. Vd ansvarar för att det görs lämplighetsbedömningar av ansvariga för företagets funktioner för riskhantering och regelefterlevnad samt aktuariefunktion.

Respektive ansvarig för central funktion ansvarar för att det görs lämplighetsbedömningar av de som utför arbete inom den aktuella funktionen.

### Underlag för lämplighetsbedömningar

Bedömningen av om en person uppfyller tillräckliga kvalifikationer görs inom ramen för Skandias livbolags vid var tid gällande rekryteringsprocess. Bedömningen av en persons anseende baseras på resultatet av genomförd bakgrundskontroll. För vd, ersättare för denne, och ansvariga för centrala funktioner görs en fördjupad bakgrundskontroll. Lämplighetsbedömning som genomförs årligen respektive vid sådan händelse som gör det motiverat att verifiera att personen är fortsatt lämplig baseras på de vid den aktuella tidpunkten gällande kraven för rollen.

### Lämplighetsbedömning av andra anställda

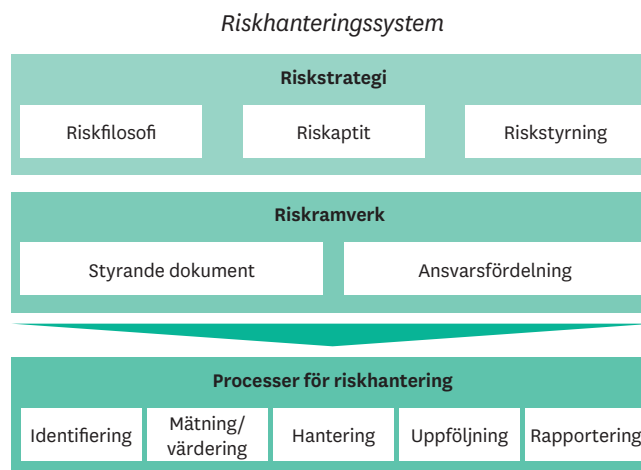
Lämplighetsbedömning av Skandias livbolags personal i övrigt görs i enlighet med de krav som vid var tid uppställs i bolagets rekryteringsprocess, vilket bland annat innebär krav på bakgrundskontroll.

### Anmälningsskyldighet

De funktioner som omfattas av krav på anmälan till Finansinspektionen är de funktioner som räknas upp i 10 kap 5 § andra stycket FRL, det vill säga den som ingår i styrelsen för bolaget eller är vd i det, eller ersättare för någon av dem, eller den som ansvarar för en central funktion. Bolaget anmäler förändringar i den personkrets som omfattas av anmälningsskyldigheten samt om någon av de personer som omfattas av anmälningsskyldigheten har ersatts på grund av att han eller hon inte längre uppfyller lämplighetskraven.

## B.3 Riskhanteringssystem inklusive egen risk- och solvensanalys

Skandias livbolag erbjuder försäkrings- och sparandeprodukter, produkter som innebär ett risktagande för Skandias livbolag. Verksamheten ger upphov till olika typer av risker, såsom försäkringsrisk, marknadsrisk och operativ risk. För att Skandias livbolag ska kunna maximera värdet till sina kunder över livstiden av deras försäkringar, samtidigt som de inte utsätts för alltför stora risker, behöver riskerna hanteras på ett lämpligt och effektivt sätt. Styrelsen har beslutat om ett system för riskhantering som innehåller de strategier, processer och rapporteringsrutiner som behövs för att Skandias livbolag fortlöpande ska kunna identifiera, mäta/värdera, hantera, följa upp och rapportera sina risker.



### Riskstrategi

En viktig del av riskhanteringssystemet är riskstrategin genom vilken styrelsen sätter övergripande ramar för Skandias livbolags risktagande. Riskstrategin ska överensstämma med affärsstrategin och ses över vid ändrade interna eller externa förutsättningar som signifikant påverkar eller kan komma att påverka riskbilden såsom uppdatering av affärsstrategin.

Riskstrategin omfattar begreppen riskfilosofi, riskkaptit samt riskstyrning. Riskfilosofin anger Skandias livbolags inställning till risk och risktagande och består av ett antal principer som styr risktagande, till exempel att Skandias livbolag verkar för en sund riskkultur baserad på öppenhet, transparens och kompetens. För att säkerställa att Skandias livbolag följer de principer som anges av riskfilosofin, behövs en riskkaptit som begränsar vilka risker och hur mycket risk Skandias livbolag utsätter försäkringstagarna för.

Riskkaptiten omfattar restriktioner kopplade till kapitalstyrka. En av de mest centrala restriktionerna avser risken för att Skandias livbolag inte kan fullfölja sina åtaganden enligt försäkringsavtal mot försäkringstagare och andra ersättningsberättigade. Genom att besluta om en restriktion för denna risk sätter styrelsen en begränsning för Skandias livbolags samlade exponering mot försäkringsrisk, marknads-

risk, kredit- och motpartsrisk samt operativ risk. Restriktionen begränsar den totala risknivån på såväl kort som lång sikt genom att fastställa hur mycket kapital Skandias livbolag behöver hålla för sina risker, så kallade kapitalkrav. Restriktionen avser såväl legala som interna kapitalkrav. De interna kapitalkraven beräknas med Skandias livbolags interna kapitalmodell.

Vidare omfattar riskaptiten en begränsning för likviditetsrisk i form av restriktioner för likviditetsrisk och skuldtäckning. Riskaptiten är även anpassad efter Skandias livbolags affärsmodell, speciella förutsättningar och verksamhet genom att styrelsen beslutat om riskaptitrestriktioner för värderisk, värdefördelningsrisk och robusthet. Värderisk och värdefördelningsrisk syftar till att begränsa till exempel sänkningar av pensioner inom försäkringar med traditionell förvaltning. Robusthet syftar till att begränsa risken för att tillgångsallokeringen i traditionell förvaltning inte kan ge god avkastning efter en finansiell stress.

Inom de ramar som ges av riskaptiten ska Skandias livbolag fatta de affärsmässiga beslut som skapar mest värde åt försäkringstagarna. Detta möjliggörs genom en aktiv framåtblickande riskstyrning som ger vägledning vid beslut kring risktagande. Exempel på processer och beslut genom vilka risker aktivt styrs är prissättning och lönsamhetsuppföljning, produktutveckling samt förvaltningsprocesser inom kapitalförvaltningen.

### **Riskramverk**

Riskstrategin konkretiseras genom riskramverket som omfattar Skandias livbolags ansvarsfördelning för riskhantering samt styrande dokument i form av policyer, instruktioner och riktlinjer. Styrdokumenten fastställer riktlinjer och limiter för hantering av respektive riskkategori samt principer för fördelning av överskott.

### *Ansvarsfördelning*

Genom att styrelsen beslutar om system för riskhantering inklusive riskstrategi och de övergripande delarna av riskramverket i form av policyer, fastställer den Skandias livbolags attityd till risk. Styrelsen har det yttersta ansvaret för risknivå och bedömning av kapitalbehov.

Vd har det övergripande operativa ansvaret för styrning, hantering och kontroll av Skandias livbolags risker och svarar för rapportering till styrelsen. Vd ansvarar för att förmedla

och implementera styrelsens synsätt avseende riskhanteringssystemet samt säkerställa att det finns en implementerad och väl fungerande intern kontroll. Utifrån styrelsens övergripande styrdokument utfärdar vd mer detaljerade instruktioner för den operativa hanteringen av Skandias livbolags risker. Vd har även delegerat delar av sitt operativa ansvar för riskhantering. Den övergripande riskhanteringen och kontrollen sker under vds ledning i den av vd utsedda koncernledningen.

Vd har inrättat två tvärfunktionella kommittéer, Asset & Liability Management-kommittén (ALM-kommittén) och försäkringskommittén, för hantering av frågor som berör flera affärsområden. ALM-kommittén har bland annat till uppgift att analysera och bevaka risken för insolvens samt besluta om fördelningen av de kortsiktiga riskmandat som Skandias livbolags kapitalförvaltning och dotterbolagen sedan förfogar över. Försäkringskommittén är ett forum för frågor rörande utformning och förvaltning av försäkringsprodukter inom den svenska verksamheten i Skandia, såväl ur ett risk- och lönsamhetsperspektiv som ur ett skälighets- och kontributionsperspektiv. Affärsrisker, operativa risker och incidenter diskuteras i koncernledningen kvartalsvis. Syftet med riskgenomgången är att erhålla en samsyn om bolagets riskbild med avseende på dessa riskkategorier.

### **Riskhanteringsfunktionen**

Riskhanteringsfunktionen är ansvarig för att utveckla och övervaka riskhanteringssystemet, vilket bland annat omfattar uppföljning och rapportering av Skandias livbolags och Skandiagruppens risker. Riskhanteringsfunktionens ansvar och uppdrag beskrivs i en av styrelsen beslutad policy. Funktionen leds av en riskchef som regelbundet ger en oberoende och samlad bild av Skandias väsentliga risker, det vill säga åtminstone marknadsrisk, kredit- och motpartsrisk, försäkringsrisk, operativ risk inklusive compliancerisk, affärsrisk samt likviditetsrisk, till vd, ledning och styrelse. Rapporteringen omfattar även aktuell risknivå/-exponering mot Skandias livbolags riskaptitrestriktioner samt rekommendationer avseende identifierade brister i riskhanteringssystemet och uppföljning av tidigare lämnade rekommendationer. Rapporteringen sker minst kvartalsvis. I funktionens ansvar ingår att på en övergripande nivå utvärdera att riskhanteringssystemet på ett ändamålsenligt sätt bidrar till att uppnå Skandias livbolags mål.

## Riskhanteringsprocesser

### Löpande riskhantering

Den löpande hanteringen av risker sker enligt processer som omfattar identifiering, mätning/värdering, hantering, uppföljning och rapportering av risker. Skandias livbolag delar in sina risker i olika riskkategorier enligt tabellen nedan. Generellt gäller att riskhanteringsprocesserna ska vara effektiva i att säkerställa att bolaget verkar i linje med sin affärs- och riskstrategi och att det finns en ändamålsenlig styrning samt kontroll av risker inom hela organisationen. För en närmare beskrivning av respektive riskkategori se avsnitt C.1-C.6.

Rapportering är en viktig del av riskhanteringen. Riskinformation och rapporter lämnas enligt fastställda frekvenser och tidplaner. Rapporterna innehåller relevant information för att möjliggöra beslut och åtgärder i enlighet med affärs- och riskstrategin samt interna och externa regler.

#### Definition

**Livförsäkringsrisk** (risker som uppstår i och med att försäkra individers liv)  
Livförsäkringsrisk avser risken för förlust till följd av att verkligt utfall avviker från förväntat, exempelvis avseende livslängd och dödlighet. Livförsäkringsrisk kan delas upp i långlevnadsrisk, dödlighetsrisk, katastrofrisk (inom livförsäkring), driftkostnadsrisk och kundbeteenderisk.

**Sjukförsäkringsrisk** (risker som uppstår i och med att försäkra individers hälsa)

Sjukförsäkringsrisk avser risken för förlust på grund av underskattning av premier eller för lågt värderade försäkringstekniska avsättningar till följd av ökat insjuknande, permanent minskat tillfrisknande samt högre sjuklighetsgrad hos redan sjuka. Det finns även en katastrofrisk inom sjukförsäkringsrisk till följd av risken för bland annat massolycksfall, koncentration och pandemi.

#### Marknadsrisk

Risken för förlust till följd av att värderingen av Skandias livbolags finansiella tillgångar minskar eller att värderingen av bolagets försäkringstekniska avsättningar ökar på grund av prisförändringar på de finansiella marknaderna.

#### Kreditrisk

Risken för förlust till följd av att en kredittagare fallerar, det vill säga inte fullgör sina förpliktelser.

#### Likviditetsrisk

Risken för att Skandias livbolag vid förfalldatum inte kan fullgöra sina betalningsåtaganden eller endast kan göra detta till höga kostnader. Särskilt relevant för denna risk är oväntade kassaflöden.

#### Operativ risk

Risken för förlust till följd av icke ändamålsenliga eller misslyckade processer, mänskliga fel, felaktiga system eller externa händelser. Definitionen inkluderar även legal risk samt compliancerisk, det vill säga risk för bristande efterlevnad av externa och interna regelverk.

#### Affärsrisk

Risken för att Skandias livbolags värde reduceras på grund av avvikelser från förväntat utfall för kostnader, volymer och marginaler etcetera.

#### Interna kapitalkrav

I den interna styrningen använder Skandias livbolag en intern kapitalmodell som mäter storleken på risktagandet i form av kapitalkrav. Den interna kapitalmodellen ger Skandias livbolag en god förståelse av riskerna i verksamheten, vilket är en förutsättning för en effektiv riskstyrning inom bolaget och Skandiagruppen. Kapitalkraven baseras på hur tillgångar och skulder utvecklas i olika scenarier givet aktuell balansräkning och placeringsprofil. Kapitalkravet beräknas med en Value-at-Risk modell, ett års riskhorisont och konfidensnivån 99,5 procent. Konfidensnivån betyder att Skandias livbolag kan fullfölja sina åtaganden enligt försäkringsavtal under minst 199 av 200 år. Skandias livbolag uppfyllde per den 31 december 2017 det interna kapitalkravet med god marginal.

Skandias livbolags fördelning av riskmandat till olika delar av verksamheten baseras på bolagets interna kapitalmodell. Vds ALM-kommitté beslutar om fördelning av det samlade riskutrymmet i form av riskmandat som tilldelas riskmandatägare under en överenskommen tidsperiod eller tills nytt riskmandat meddelas. De principer och regler som styr hur riskmandaten ska utnyttjas för att skapa en så god avkastning som möjligt finns angivna i separata riktlinjer, framförallt i Skandias livbolags policy om investeringar i placeringstillgångar.

Riskhanteringsfunktionen kontrollerar och rapporterar såväl legala som interna kapitalkrav och följer även upp riskmandat och limiter per riskkategori.

### Strategisk riskhantering

Skandias livbolag genomför riskanalyser i samband med större förändringar (internt eller externt) som påverkar bolaget på lång sikt och därmed riskerar att påverka Skandias livbolags långsiktiga mål. Strategiska valsituationer hanteras främst genom en god analys och bra planering inför beslut och genomförande av förändringar i verksamheten, exempelvis görs en strategisk riskanalys i utvärderingen av väsentliga förändringar i verksamheten. Strategiska riskanalyser genomförs även i samband med strategiarbetet och i samband med löpande riskhantering.

I den årliga affärs- och kapitalplaneringsprocessen om-sätts affärsstrategin i en affärsplan med hänsyn tagen till en framåtblickande riskbild. Den framåtblickande analysen, kapitalplanen, ger ett långsiktigt perspektiv på kapital-situationen givet affärsplan och antaganden om olika framtida scenarier. Analysen används även som ett underlag till den egna risk- och solvensanalysen. Genom kapitalplaneringen analyseras om Skandias livbolag har tillräckligt mycket kapital i förhållande till sina risker och uppfyller kapitalkrav i legala och interna regelverk på flerårig horisont. Inom regelverks-området råder osäkerhet kring vilka regler som kommer att gälla för bolag som bedriver tjänstepensionsförsäkring, varför även olika regelverksscenario undersöks i analysen.

Den analys som genomfördes under 2017 visar på en stark finansiell ställning och att Skandias livbolag klarar att täcka kapitalkraven i samtliga utvalda stressscenarion. Det krävs en kombination av en mycket allvarlig marknadsstress samt ett strängare regelverk än dagens för att bolaget ska tvingas ändra tillgångsallokering i sin traditionella portfölj. Skandias livbolags ambition är att kunna erbjuda en attraktiv tillgångsallokering med hög förväntad avkastning och samtidigt uppfylla framtida regelverkskrav även i ett allvarligt stressscenarion. Det är viktigt att förstå att denna ambition är väsentligt högre än de minimikrav som följer av nuvarande lagstiftning. De scenarion där ambitionen inte kan uppnås är mycket extrema och Skandias livbolag har ändå möjlighet att, genom att minska risken på tillgångssidan, uppfylla legala krav samt uppfylla sina åtaganden mot kunderna.

#### **Egen risk- och solvensanalys**

Skandias livbolag genomför även årligen en egen risk- och solvensanalys (ERSA). ERSA syftar till att säkerställa att Skandias livbolags solvens- och kapitalposition är förenlig med bolagets beslutade riskkapit. I det fall att ERSA leder fram till ett högre kapitalbehov än vad som framgår av det interna kapitalkravet, ska Skandias livbolag ta höjd för detta i den interna solvensriskstyrningen och i kapitalplaneringen genom ett kapitaltillägg som motsvarar det kapitalbehov, utöver det interna kapitalkravet, som har framkommit i ERSA.

Genom ERSA bedöms bolagets aggregerade kapitalbehov på ett och fem års sikt med utgångspunkt i den egna riskprofilen. Vidare omfattar ERSA en bedömning av efterlevnaden av bestämmelserna om solvens- och minimikapitalkraven och efterlevnad av bolagets försäkringstekniska avsättningar. Riskhanterings- respektive aktuariefunktionen ger därvid sina utlåtanden om efterlevnaden av bestämmelserna kring beräkningen av legala kapitalkrav, interna kapitalkrav och värderingen av kapitalbasen, respektive värderingen av försäkringstekniska avsättningar.

I ERSA utvärderas kapitalpositionen genom tre olika analyser; egen bedömning av kapitalbehov, stresstest och framåtblickande analys. Den egna bedömningen av kapitalbehovet utgår från en ett-årig horisont. Bedömningen omfattar samtliga risker som kan ha en materiell påverkan på Skandias livbolags solvensposition, det vill säga även eventuella risker som inte omfattas av det legala eller det interna kapitalkravet. Syftet med analysen är att säkerställa att Skandias livbolag

har tillräckligt med kapital för att med 99,5 procents sannolikhet kunna fullfölja sina garanterade åtaganden på ett års sikt, det vill säga i linje med de krav som ställs i bolagets riskapptitrestriktion för solvensrisk. ERSA omfattar även en jämförelse mellan den egna bedömningen av kapitalbehovet, det legala kapitalkravet samt det interna kapitalkravet.

Som en del av ERSA ingår stresstester av de mest materiella riskparametrarna. Stresstesterna omfattar åtminstone ett omvänt stresstest som syftar till att beräkna den stressnivå som leder till insolvens.

Genom den framåtblickande analysen, kapitalplanen, bedöms framtida möjlig utveckling av kapitalkrav, kapitalbehov och kapitalbas över en femårsperiod, i förväntan såväl som i stressade scenarion. Kapitalplanen syftar till att utvärdera att Skandias livbolag kan fullfölja sina garanterade åtaganden i linje med riskkapiten. Analysen utvärderar även förmågan att undvika tillsynsåtgärder i ett stressat scenario samt möjligheten att behålla en attraktiv tillgångssida efter en stress.

Styrelsen har delegerat genomförande av ERSA till riskhanteringsfunktionen. Representanter från alla relevanta enheter inom bolaget medverkar i processen och bedömningen. En särskild samordning sker med Finance, kapitalförvaltningen och produktenheten genom att de egna bedömningarna av kapitalbehov diskuteras i följande forum; ALM-kommittén avseende bedömningen av finansiella risker (inklusive likviditetsrisk) samt försäkringskommittén avseende bedömningen av försäkringsrisker.

ALM-kommittén är även rådgivande i den framåtblickande analysen, bland annat vid framtagande av omvärldsscenarier samt nivå på förväntade avkastningar till affärs- och kapitalplanen. Förslag till bedömning och underliggande analyser dokumenteras i en årlig rapport som remitteras till ALM-kommittén innan rapporten delges vd och styrelse. Till detta möte bjuds vd in.

Den årliga rapporten granskas och utmanas av vd och styrelse. Styrelsen i Skandias livbolag godkänner processen samt granskar, utmanar och godkänner ERSA. Efter styrelsens godkännande kommuniceras resultat och slutsatser till berörd personal och en rapport skickas även in till Finansinspektionen.

Skandias livbolags sammantagna bedömning i 2017 års ERSA är att bolaget i dagsläget är tillräckligt kapitaliserat och har en god kapitalsituation.



#### B.4 Internkontrollsystem

Det interna kontrollsystemet omfattar styrning genom främst styrdokument, processer, rutiner och kontroller samt den organisation och ansvarsfördelning som har utformats för att bidra till en ändamålsenlig och värdeskapande verksamhet, tillförlitlig finansiell rapportering samt efterlevnad av tillämpliga externa regler. Centrala delar i det interna kontrollsystemet är stöd och kontroll av regelefterlevnad samt riskhantering.

Skandias livbolags styrelse har det yttersta ansvaret för att verksamheten bedrivs med en god intern kontroll. För att säkerställa en ändamålsenlig intern kontroll bygger organisation och ansvarsfördelning på en verksamhetsanpassad tillämpning av principen med de tre försvarslinjerna, se närmare under B.1 Allmän information om företagsstyrningssystemet ovan.

Skandias livbolags arbete med risk och intern kontroll avseende den finansiella rapporteringen baseras på det ramverk som har etablerats av Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). Ramverket har utformats för att säkerställa att finansiell rapportering och redovisning i all väsentlighet är korrekt och tillförlitlig, i enlighet med externa regelverk, redovisningsstandarder samt övriga krav. Ramverket som i Skandia benämns Finansiell Internkontroll bygger på följande fem komponenter kopplade till intern kontroll: Kontrollmiljö, Riskbedömning, Kontrollaktiviteter, Information och Kommunikation samt Uppföljning.

#### Särskilt om regelefterlevnadsfunktionen

Funktionen för regelefterlevnad är sedan flera år etablerad för Skandias livbolag. Funktionen lämnar råd och stöd i regelefterlevnadsrelaterade frågor till styrelsen, ledningen och verksamheten. Det uppföljande arbetet inom funktionen utgår från en riskbaserad årsplan beslutad av styrelsen. Funktionen för regelefterlevnad lämnar kvartalsvisa skriftliga rapporter avseende bolagets regelefterlevnad till vd och styrelse samt närvarar vid de styrelsemöten då dessa rapporter behandlas. Bolagets regelefterlevnadsfunktion interagerar regelbundet med motsvarande funktioner i övriga bolag inom Skandia.

#### B.5 Internrevisionsfunktion

Internrevision är en oberoende säkrings- och rådgivningsverksamhet direkt underställd styrelsen genom styrelsens risk- och revisionsutskott. Skandias livbolags internrevision är organisatoriskt separerad från verksamheten. Funktionens arbete är riskbaserat och utförs enligt en flerårig revisions-

plan som godkänns årligen av styrelsen. Arbetet omfattar att granska och utvärdera systemet för och effektiviteten i den interna styrningen och kontrollen, inklusive funktionerna för riskhantering och regelefterlevnad samt aktuariefunktionen. Internrevisionens ansvar och uppdrag beskrivs i en av styrelsen beslutad policy.

Ansvaret omfattar Skandias samtliga bolag, med internrevisionschefen som ytterst ansvarig att koordinera internrevisions arbete. Samordning sker med Skandias livbolags externa revisorer och med övriga centrala funktioner. Chefen för internrevision rapporterar regelbundet direkt till styrelsen via risk- och revisionsutskottet, såväl skriftligt som muntligt, samt håller vd löpande informerad. Avrapporteringen inbegriper resultat av granskningar, noterade brister i intern kontroll och riskhantering samt uppföljning på överenskomna åtgärder.

#### B.6 Aktuariefunktionen

I Skandias livbolag finns en aktuariefunktion som bland annat svarar för kvaliteten i de försäkringstekniska avsättningarna samt bidrar till bolagets riskhanteringssystem. Försäkringstekniska avsättningar beskrivs närmare i avsnitt D.2. Styrelsen i Skandias livbolag har antagit en policy om aktuariefunktionen där de krav som styrelsen ställer på aktuariefunktionen specificeras. Kraven grundar sig huvudsakligen på de krav som ställs i externa regelverk.

I aktuariefunktionens ansvar ingår att samordna beräkningen av försäkringstekniska avsättningar. Vidare ingår i ansvaret att validera försäkringstekniska avsättningar, bland annat genom att uttala sig om lämpligheten och relevansen i försäkringsmatematiska och statistiska metoder, underliggande modeller samt genom att värdera de antaganden som används vid beräkningen. Aktuariefunktionen utvärderar även övriga försäkringstekniska metoder och parametrar som används inom bolaget, till exempel för fastställande av premier och fördelning av överskott, utifrån vedertagna aktuariella principer samt att dessa och försäkringsvillkoren är förenliga med skälighets- och kontributionsprincipen och med bolagets övriga styrdokument, såsom ägarinstruktion med flera. Aktuariefunktionen ansvarar vidare för att bidra till att upprätthålla riskhanteringssystemet, med specifikt ansvar för försäkringsrisker och återförsäkringslösningar.

Aktuariefunktionen rapporterar minst kvartalsvis till vd och styrelse.

### B.7 Uppdragsavtal

I huvudsak tillhandahåller Skandias livbolag administrativa, förmedlings-, rådgivnings- och IT-relaterade tjänster till övriga bolag inom Skandiagruppen. Via funktionsavtal regleras de uppdrag som moderbolaget har att utföra åt andra Skandiabolag. Skandias livbolag lägger även ut viss operativ verksamhet som är av väsentlig betydelse till dotterbolagen och externa parter, vilket regleras i ett av styrelsen beslutat styrdokument om utläggning av verksamhet. Policyn definierar den verksamhet som omfattas av regler för utläggning i försäkringsbolag. För Skandias livbolag är verksamhet eller funktion som är av väsentlig betydelse sådan som är nödvändig för att kunna tillhandahålla tjänster åt sina kunder. Styrelsens regler avseende utläggning av verksamhet konkretiseras genom riktlinjer som mer i detalj reglerar arbetet inför utläggning och uppföljning av den utlagda verksamheten. Dessa detaljerade regler omfattar bland annat riktlinjer för klassificering av funktioner och tjänster samt kontroll och uppföljning av utlagd verksamhet och riktlinjer om outsourcinganalys.

Interna leverantörer av verksamhet eller funktioner av väsentlig betydelse är för närvarande Skandias kapitalförvaltningsbolag avseende kapitalförvaltning, Skandikon Pensionsadministration AB avseende viss administration av kollektivavtalade pensionsplaner och valcentraltjänster, Skandias bank avseende inloggning och säkerhet samt Skandia Operations Center UAB i Litauen avseende viss administration.

Enligt avtal om utläggning gäller svensk lagstiftning för tjänsteleverantörer av verksamhet eller funktion som är av väsentlig betydelse oavsett var leverantören har sin hemvist.

### B.8 Övrig information

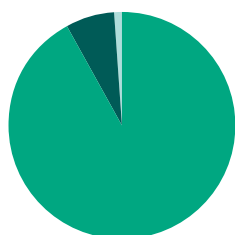
Styrelsen gör bedömningen att utformningen av Skandias livbolags företagsstyrningssystem säkerställer att bolaget styrs på ett sunt och ansvarsfullt sätt. Bolaget har upprättat de obligatoriska styrdokumenten för bland annat riskhantering, internrevision och intressekonflikter, vilka fastställs av styrelsen och utvärderas minst en gång om året. De centrala funktionerna rapporterar minst kvartalsvis till styrelsen. Avrapporteringen belyser på ett adekvat sätt de risker som föreligger inom verksamheten mot bakgrund av bolagets verksamhet samt art, omfattning och komplexiteten hos de inneboende riskerna. Ett viktigt verktyg för styrelsen är ERSA-processen, genom vilken Skandias livbolag bedömer det aggregerade kapitalbehovet på ett och fem års sikt med utgångspunkt i den egna riskprofilen. Sammantaget säkerställer ERSA tillsammans med kapitalplaneringsprocessen att bolaget är tillräckligt kapitaliserat.

## C Riskprofil

Skandias livbolags verksamhet ger upphov till olika typer av risker, där marknadsrisken i den traditionella förvaltningen är dominerande. Andra väsentliga risker är försäkringsrisker, kredit- och motpartsrisker samt operativa risker.

Nedan presenteras en bild av Skandias livbolags aggregerade riskprofil per den 31 december 2017. Av diagrammet framgår att riskprofilen domineras av risk för minskade värden till följd av en negativ utveckling på finansmarknaderna, och då framförallt aktieprisrisk i den traditionella förvaltningen. Fördelningen baseras på standardformeln enligt Solvens 2-regelverket tillämpat på hela verksamheten.<sup>1</sup>

Diagram C Riskprofil per riskkategori 2017



■ Marknadsrisk 92%  
■ Försäkringsrisk 7%  
■ Operativ risk 1%

Det legala kapitalkravet, redovisat i avsnitt E.2 Solvenskapitalkrav och minimikapitalkrav, utgörs däremot av en kombination av det äldre Solvens 1-regelverket och Solvens 2.

Det har inte förekommit några större förändringar i Skandias livbolags riskprofil sedan föregående år.

Notera att Skandias livbolag under 2016 genomförde en metodförändring avseende beräkning av kapitalkravet för kundbeteenderisk (annulationsrisk) enligt standardformeln i Solvens 2-regelverket. Metodförändringen innebar en minskning av kapitalkravet för kundbeteenderisk. Metodförändringen är under granskning av Finansinspektionen. Utfallet av granskningen kan komma att öka kapitalkravet för kundbeteenderisk varmed Skandias livbolags riskprofil skulle ändras i och med att försäkringsrisken då skulle komma att öka.

I det följande beskrivs Skandias livbolags riskprofil uppdelad per riskkategori.

### C.1 Försäkringsrisk (teckningsrisk)

*Försäkringsrisker delas upp i livförsäkringsrisk (risker som uppstår i och med att försäkra individers liv) samt sjukförsäkringsrisker (risker som uppstår i och med att försäkra individers hälsa).*

Med livförsäkringsrisk avses risken för förlust på grund av underskattning av premier eller för lågt värderade försäkringstekniska avsättningar från ändrade antaganden inom livförsäkring. Livförsäkringsrisk kan delas upp i långlevnadsrisk, dödlighetsrisk, katastrofrisk, driftskostnadsrisk och kundbeteenderisk.

Sjukförsäkringsrisk avser risken för förlust på grund av underskattning av premier eller för lågt värderade försäkringstekniska avsättningar till följd av ökat insjuknande, permanent minskat tillfrisknande samt högre sjuklighetsgrad hos redan sjuka.

#### Hantering av livförsäkringsrisk

Skandias livbolags livförsäkringsrisker kommer från försäkringsåtaganden i form av traditionell livförsäkring och dödsfallsförsäkring.

#### Långlevnadsrisk, dödlighetsrisk och katastrofrisk avseende livförsäkring

Långlevnadsrisk avser risken för oförväntad förlust till följd av permanent minskad dödlighet medan dödlighetsrisk avser risken för oförväntad förlust till följd av permanent ökad dödlighet. Katastrofrisk livförsäkring avser risk för oförväntad förlust till följd av ökad dödlighet till följd av extrema eller exceptionella händelser såsom till exempel pandemi.

Livslängden i Sverige har historiskt ökat successivt över tid och denna utveckling förväntas fortsätta. I livslängdsantagandena för beräkning av försäkringstekniska avsättningar ingår därför en förväntad ökning av livslängden. Hur väl antagandet stämmer överens med verkligheten kontrolleras genom regelbundna dödlighetsundersökningar av det egna beståndet och jämförelser med nationell statistik, där slutsatserna används för att justera prissättning samt för att uppdatera antaganden vid beräkning av försäkringstekniska avsättningar. Risken för att tecknad affär är sämre än vad som antagits (moturval)

<sup>1</sup> Diagrammet visar respektive riskkategoris proportionella riskbidrag beräknat som riskkategorins kapitalkrav delat med summan av alla kapitalkrav.

begränsas genom att tillämpa ett produktregelverk som anger under vilka förutsättningar kunder får teckna och ändra sina försäkringar. Till exempel kan ett hälsointyg behövas för att kunden ska få lägga till ett återbetalningsskydd till sin försäkring. Återförsäkring används för att återförsäkra de största individuella exponeringarna inom dödsfallsförsäkring, vilket gör att koncentrationsrisk mot enskilda individer undviks. Skandias livbolag har även en katastrofåterförsäkring som gäller exceptionella händelser med efterföljande skador, vilket således täcker vissa typer av katastrofer.

#### *Driftskostnadsrisk*

Driftskostnadsrisk avser risken för oförväntad förlust till följd av permanent högre kostnader. Driftskostnader i förvaltningen följs kontinuerligt upp av verksamheten. Analyserna används sedan för prissättning och som utgångspunkt för aktuariefunktionens analys och bedömning av relevanta driftskostnadsantaganden för beräkning av försäkringstekniska avsättningar.

#### *Kundbeteenderisk*

I de flesta försäkringsavtal har kunden olika möjligheter att ändra sin försäkring eller avsluta den före avtalstidens utgång. En ändring kan till exempel vara att lägga till ett efterlevandeskydd eller ändra utbetalningstiden. Avsluta, annullera, försäkringen görs genom att återköpa (kapitalförsäkring) eller flytta (pensions- eller tjänstepensionsförsäkring) sin försäkring. Ändringen eller avslutet görs på kundens initiativ, en så kallad kundoption. Risken med dessa optioner är att kunden väljer att göra de ändringar som är till fördel – ökar värdet – för kunden. Skandias livbolag hanterar dessa risker genom att sätta upp regelverk för till exempel ändringar så att en värdering av försäkringen efter ändringen är lika med försäkringens värde före ändringen. Ofta ingår att kräva någon form av hälsoprövning. Vid annulation är det Skandias livbolags filosofi att de försäkringar som annulleras inte ska ha större rätt till kapitalet än det kvarvarande försäkringsbeståndet – därför tas avgifter ut för täckande av kostnaderna och dessutom kan försäkringskapitalet justeras ned med en faktor om behov anses finnas.

#### **Hantering av sjukförsäkringsrisk**

Skandias livbolags sjukförsäkringsrisker kommer av sjuk- och premiebefrielseförsäkring som ger ekonomisk ersättning beroende på enskilda individers hälsa.

Sjukförsäkringsrisken hanteras genom ett aktivt arbete med hälsa i ett program som heter hälsokedjan, vilket syftar till att förebygga ohälsa samt förkorta sjukfrånvaro. Försäkringstagare (företag) ”sporrar” att göra ett bra hälsoarbete för sina anställda genom att belönas med lägre premier baserat på hälsonyckeltal. Arbetet har lett till friskare försäkrade, lägre premier för försäkringstagare (företag) samt lägre kostnader för Skandias livbolag.

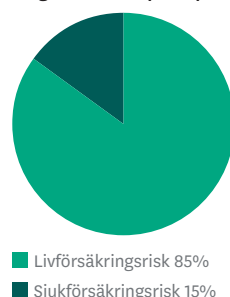
Ersättning vid sjukdom har ett beroende till varje lands statliga sjukförsäkringssystem, samt till utvecklingen av sjuklighet över tid. Skandias livbolag genomför kontinuerliga analyser över insjuknande och tillfrisknande, för att kunna ta hänsyn till relevanta antaganden vid premiesättning och beräkning av försäkringstekniska avsättningar. Det sker en riskbedömning vid tecknande av försäkring för enskilda individer vilket minskar moturvalsrisken. De största individuella exponeringarna inom sjukförsäkring återförsäkras.

Skandias livbolag ser dessutom regelbundet över och uppdaterar försäkringsvillkoren.

#### **Riskexponering**

Diagrammet nedan visar de enskilda riskernas bidrag till den totala storleken av kapitalkrav gällande försäkringsrisker enligt standardformeln i Solvens 2-regelverket för hela verksamheten.<sup>2</sup>

Diagram C.1 Riskprofil per försäkringsriskkategori 2017<sup>2</sup>



Som framgår är livförsäkringsrisken, och då framförallt långlevnadsrisken, den största försäkringsrisken som Skandias livbolag är exponerad mot. Även driftskostnadsrisken utgör en stor andel av livförsäkringsrisken. Inga större förändringar i fördelningen mellan livförsäkringsrisk och sjukförsäkringsrisk har skett under året.

<sup>2</sup> Diagrammet visar respektive försäkringsriskkategoris proportionella riskbidrag beräknat som riskkategorins kapitalkrav delat med summan av kapitalkravet för försäkringsrisk. Beräkning av kapitalkrav för kundbeteenderisk (annulationsrisk) är under granskning av Finansinspektionen. Utfallet av granskningen kan komma att öka kapitalkravet för livförsäkringsrisk, vilket påverkar fördelningen mellan liv- och sjukförsäkringsrisk.

### Bedömning

Skandias livbolag skattar de ettåriga förlusterna för försäkringsrisker i ett scenario med 0,5 procents sannolikhet. Skattningen sker med standardformeln enligt Solvens 2-regelverket, Finansinspektionens trafikljus, samt i bolagets ERSA.

### Riskkoncentration

Koncentrationsrisk är risken för förluster som följd av exponering mot en enskild riskkoncentration. Skandias livbolag har koncentrationsrisk inom sjukförsäkring där koncentrationsrisken utgörs av risken för till exempel en brand i en byggnad där ett stort antal försäkrade delar arbetsplats. Kapitalkravet för koncentrationsrisken var 95 377 (533 403) kSEK per den 31 december 2017.

### Riskreducerande tekniker

I Skandias livbolag finns, som en del av kundbeteenderisk, annullationsrisk genom att försäkringsvillkoren inom en stor del av Försäkringar med rätt till överskott tillåter försäkringstagarna att avsluta sin försäkring före avtalstidens utgång (så kallad flytt eller återköp). Vid beräkning av försäkringsteknisk avsättning tas hänsyn till denna risk. Den annullationsrisk som, utöver den som värderats i försäkringsteknisk avsättning, skulle kunna uppkomma omhändertags genom utformningen av försäkringsvillkoren där Skandias livbolag inte lämnar någon garanti avseende enskilds rätt till försäkringskapital som endast är preliminärt fördelat. För att upprätthålla den ordningen tillämpar Skandias livbolag förvaltningsåtgärder som sammantaget syftar till en slutlig fördelning av överskott först i direkt samband med flytt av kapital eller utbetalning.

Skandias livbolag tillämpar inte riskreducerande tekniker i form av användning av återförsäkringsavtal eller specialföretag för att minska kapitalkravet för försäkringsrisk.

### Riskkänslighet

Känslighetsanalysen visar påverkan på försäkringstekniska avsättningar vid ändrade antaganden och ger ett mått på känsligheten för respektive kategori oberoende av varandra. Tabellen visar de risker som har ett materiellt riskbidrag. De känslighetsfaktorer som används i känslighetsanalysen baseras på motsvarande nivåer som används vid beräkning av kapitalkrav enligt standardformeln i Solvens 2-regelverket.

Tabell C.1 Riskkänslighet försäkringsrisk

kSEK Riskkategori	Riskexponering		Påverkan på primärkapital	
	2017	2016	2017	2016
Långlevnadsrisk	231 606 862	224 767 023	-5 299 682	-5 137 369
Driftskostnadsrisk livförsäkring	231 720 823	225 052 551	-3 591 577	-3 615 656
Sjukförsäkringsrisk	4 220 556	4 612 105	-1 221 985	-1 412 494

Av tabellen nedan framgår hur de olika känslighetsfaktorerna har stressats vid denna beräkning.

Risktyp	Känslighetsfaktor
Långlevnadsrisk	Beräknas som påverkan på primärkapitalet vid en omedelbar permanent minskning med 20 % av dödlighetstalet som används vid beräkning av de försäkringstekniska avsättningarna, enligt den metodik som anges för standardformeln.
Driftskostnadsrisk för livförsäkring	Beräknas som den påverkan på primärkapitalet som skulle bli följden av kombinationen av följande omedelbara permanenta ändringar: <ol style="list-style-type: none"> <li>En ökning på 10 % av de utgifter som beaktats vid beräkning av de försäkringstekniska avsättningarna.</li> <li>En ökning på 1 %-enhet av inflationstakten som används för beräkning av försäkringstekniska avsättningar.</li> </ol>
Sjukförsäkringsrisk	Primärt avser känslighetsanalysen invaliditets- och sjuklighetsrisk där påverkan på primärkapitalet beräknas genom att stressa antaganden såsom sjuklighet, avvecklingen av sjukfall samt invaliditetsgrad, enligt den metodik som anges för standardformeln.

### C.2 Marknadsrisk

*Marknadsrisk är risken för förlust till följd av att värderingen av bolagets finansiella tillgångar minskar eller att värderingen av bolagets försäkringstekniska avsättningar ökar på grund av prisförändringar på de finansiella marknaderna.*

Den så kallade aktsamhetsprincipen ställer krav på att tillgångarna ska förvaltas utifrån kundernas bästa så att kunderna inte utsätts för alltför stora risker. Skandias livbolags riskhanteringssystem ska säkerställa att god kontroll och riskhantering är i linje med målet för verksamheten, att maximera värdet till försäkringstagarna över livstiden av deras försäkringar. Riskaptiten begränsar den risk som Skandias livbolag kan ta och vilka risker som ska undvikas. Skandias livbolag har en investeringsfilosofi som baseras på diversifiering mellan

olika tillgångsklasser och en förmåga att stå emot stressade scenarion, vilket är väl i linje med akksamhetsprincipen. Bolaget har implementerat processer för att hantera riskerna i skulder och tillgångar utifrån ett så kallat ALM-perspektiv (Asset and Liability Management). Detta innefattar exempelvis att produkternas utformning och tillgångarnas placeringsprofil utvärderas så att produkterna får önskade egenskaper samt att verksamheten som helhet inte hotas. Sammantaget bildar detta den aktsamma förvaltning av tillgångarna som tar tillvara kundernas intressen genom att inte ta alltför stora risker, ge lämpliga produkttegenskaper och samtidigt ge en så hög förväntad avkastning som möjligt.

### **Hantering**

Skandias livbolags produkter och placeringar är utsatta för risker kopplade till förändringar i aktiekurser, räntenivåer, fastighetspriser, valutakurser och råvarupriser. Marknadsriskerna hanteras av kapitalförvaltningen.

Kapitalförvaltningens mål är att inom ramen för styrelsens riktlinjer åstadkomma högsta möjliga avkastning under förutsättning att spararnas garanterade åtaganden med stor säkerhet infrias. För att säkerställa att garanterade åtaganden gentemot försäkringstagarna infrias fastställs ett riskmandat av vds ALM-kommitté som placeringsutskottet disponerar. Riskmandatet är en limit som säkerställer att bolagets totala risktagande är inom den av styrelsen fastställda riskkapitlen för solvensrisk<sup>3</sup>. Därutöver ska en rad avtalsenliga och legala restriktioner såsom skälighetsprincipen och krav för registerföring i förmånsrättsregister vara uppfyllda. Dessa restriktioner och en bedömning av de olika tillgångsslagens värdering är styrande för hur stor andel av tilldelat riskmandat kapitalförvaltningen väljer att utnyttja. Utnyttjandet av tilldelat riskmandat kan variera över tiden, framförallt beroende på variationer i tillgångsslagens värdering och Skandias livbolags solvens.

Styrelsen fastställer övergripande regler och riktlinjer för hur tillgångarna får placeras. Styrelsen anger bland annat intervall för tillgångsklassernas andel av portföljen och andra restriktioner som ska gälla för risktagandet, såsom beaktande av speciella produktkrav, så kallade produktspecifika tillgångsportföljer. Inom av styrelsen fastställda ramar fattar styrelsens placeringsutskott beslut om övergripande fördelning av placeringstillgångar på tillgångsslag i form av en referensportfölj, som exkluderar affärsstrategiska tillgångar samt beaktar produktspecifika tillgångsportföljer. Placerings-

utskottet fastställer även övergripande förvaltningsstrategier inom och mellan tillgångsslag samt intervall för rebalansering av placeringstillgångarna. Placeringsutskottet beslutar således regelbundet om nivån på risktagandet och säkerställer att det ligger inom tilldelat riskmandat. Chefen för kapitalförvaltningen disponerar ett avvikelsemandat från referensportföljen och sköter daglig förvaltning och kontroll av risktagandet inom de av styrelsen och placeringsutskottet satta ramarna och riktlinjerna.

För att uppnå avkastningsmålet och en god riskspridning är det nödvändigt att ha en väl diversifierad tillgångsportfölj som dessutom ger en rimlig matchning av ränteriskerna i Skandias livbolags åtaganden. Portföljen innehåller således en stor andel räntebärande tillgångar, men också placeringar i aktier, fastigheter, råvaror med mera. Aktiepositionerna är i sin tur fördelade på olika länder och sektorer, medan fastigheterna har sin huvudsakliga hemvist i Sverige.

Det arbete som utförs inom kapitalförvaltningen kan i princip delas upp i tre delar; analys om tillgångsallokering, beslut om specifika investeringsmandat och val av förvaltare. Genom analysen om tillgångsallokering värderas och bedöms olika tillgångsslag, såväl ur risk- som avkastningssynpunkt, varvid det bland annat analyseras hur Skandias livbolags kapital ska fördelas mellan olika typer av investeringar. Efter fastställande av hur kapitalet ska investeras formuleras investeringsmandat för respektive tillgångsslag eller strategi. Därefter implementeras investeringsmandatet med hjälp av interna eller externa förvaltningsteam. Alla placeringar sker utifrån skriftliga instruktioner så att önskad exponering mot marknadsriskerna alltid ligger inom definierade intervall.

### **Riskexponering**

Tillgångarna i Skandias livbolags balansräkning fördelas huvudsakligen på räntebärande värdepapper samt tillgångar som enligt standardformeln klassificeras som aktier. Räntebärande värdepapper är den största posten i balansräkningen medan aktier är klart dominerande riskmässigt och står för cirka 64 (69) procent av risken. I aktierisken ingår flera tillgångsslag såsom noterade och onoterade aktier, investeringsfonder, affärsstrategiska tillgångar samt Skandias Fastighetskoncern. Valutarisk uppkommer främst genom investeringar i värdepapper noterade i utländsk valuta. Skandias livbolags tillgångsallokering och fördelning mellan marknadsriskerna har inte förändrats på ett materiellt sätt sedan föregående år.

<sup>3</sup> Med solvensrisk avses risken för att bolaget inte kan infria sina garanterade åtaganden.

Diagram C.2 a Tillgångarnas marknadsvärden enligt solvensbalansräkning 2017

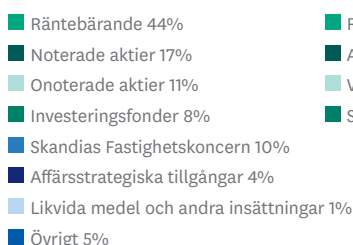
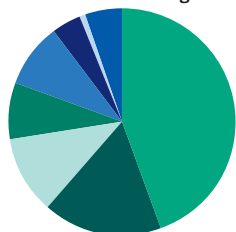
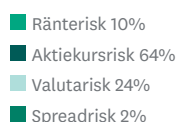
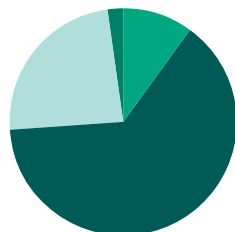


Diagram C.2 b Marknadsrisk fördelad på riskkategori 2017<sup>4</sup>



I det följande beskrivs Skandias livbolags exponering mot de mest väsentliga marknadsriskerna.

#### Aktiekursrisk

##### Noterade och onoterade aktier

Skandias livbolag investerar företrädesvis i noterade svenska och utländska aktier, aktieindexderivat samt i onoterade aktier. Aktier bedöms ge hög förväntad avkastning och skyddar mot inflation på lång sikt. På kort sikt medför dock den höga volatiliteten dålig matchning av garanterade åtaganden, vilket gör att innehavet i aktier begränsas. Placering sker företrädesvis på reglerade marknader. Investeringar i noterade aktier uppgick per den 31 december 2017 till 75 966 709 (69 541 965) kSEK, eller 17 (17) procent av totala tillgångar.

Även placeringar i onoterade bolag (private equity) bedöms ge hög avkastning. Dessa investeringar är illikvida och har en längre placeringshorisont än noterade investeringar och utgör en mindre andel än noterade aktier. Investeringarna sker nästan uteslutande via fonder. Exponering söks huvudsakligen i Europa och USA. Private equity delas upp i buyout och venture. Med termen buyout-investeringar avses investeringar i mogna onoterade bolag, medan termen venture-investeringar handlar om investeringar i unga tillväxtbolag och teknologi-

tunga utvecklingsbolag. I onoterade aktier ingår även investeringar i infrastruktur. Infrastruktur är ett samlingsbegrepp för fysiska tillgångar som påverkar ett samhälles ekonomiska produktivitet. Investeringar i onoterade aktier uppgick per den 31 december 2017 till 50 675 935 (48 993 072) kSEK, eller 11 (12) procent av totala tillgångar.

#### Investeringsfonder

Innehav i investeringsfonder omfattar fonder såsom aktiefonder för tillväxtmarknader och kreditfonder. Huvuddelen av fonderna är noterade. Investeringsfonder uppgick per den 31 december 2017 till 35 753 468 (31 240 340) kSEK, eller 8 (7) procent av totala tillgångar.

#### Aktiekursrisk i innehav i anknutna bolag

Innehav i anknutna bolag består av affärsstrategiska tillgångar och Skandias Fastighetskoncern. Investeringar i affärsstrategiska tillgångar, dotter- och intressebolag och lån till dessa, uppgick per den 31 december 2017 till 19 289 380 (24 865 400) kSEK, eller 4 (6) procent av totala tillgångar.

Fastighetsinvesteringarna görs i Skandias Fastighetskoncern. Koncernens värde uppgick per den 31 december 2017 till 42 412 001 (38 404 292) kSEK eller 10 (9) procent. Fastigheter är illikvida tillgångar men bedöms ge en högre förväntad avkastning än räntebärande värdepapper, ett gott skydd mot inflation och en god matchning av garanterade åtaganden på lång sikt.

#### Valutarisk

Valutarisk uppkommer främst genom investeringar i utländska värdepapper samt via ägandet av de danska dotterbolagen.

Noterade aktier, onoterade aktier, infrastrukturfonder och råvaror valutasäkras inte. Skandias livbolag betraktar aktier som reala tillgångar som följs upp i svenska kronor. En större valutaförändring kompenseras ofta av att det nominella indexet rör sig i motsatt riktning vilket leder till en diversifiering av riskerna. Nominella räntebärande värdepapper noterade i utländsk valuta valutasäkras regelmässigt. Ägandet av de danska dotterbolagen ger också upphov till en valutarisk i danska kronor.

<sup>4</sup> Standardformeln har här applicerats på hela verksamheten i motsats till det legala kapitalkravet där Solvens 1-regelverket ska användas för tjänstepensionsförsäkringsverksamheten. Diagrammet visar respektive riskkategoris proportionella riskbidrag beräknat som riskkategorins kapitalkrav delat med summan av alla kapitalkrav.

Tabell C.2 a Valutaexponering, netto  
kSEK

2017 Valuta	Netto- exponering
USD	51 441 614
CNY	7 947 170
EUR	6 946 389
GBP	6 478 246
JPY	4 285 274
INR	4 150 443
KRW	4 120 798
TWD	3 019 390
DKK	2 651 781
AUD	2 286 946
BRL	2 223 283
ZAR	2 057 331
HKD	1 429 743
Övriga valutor	7 905 717
<b>Totalt</b>	<b>106 944 125</b>

2016 Valuta	Netto- exponering
USD	55 180 511
CNY	7 540 773
GBP	4 933 719
KRW	4 101 012
TWD	3 467 928
DKK	3 109 250
JPY	2 627 556
BRL	2 529 471
INR	2 367 639
ZAR	2 159 232
Övriga valutor	12 581 652
<b>Totalt</b>	<b>100 598 743</b>

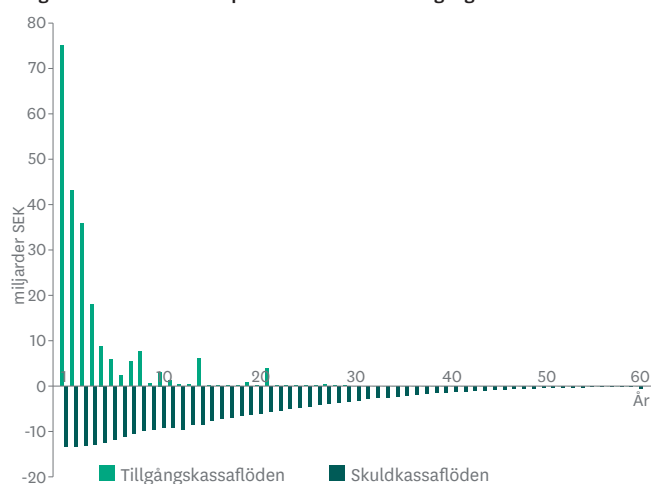
Eftersom Skandias livbolag har synsättet att aktier betraktas som reala tillgångar följs aktiekursrisken upp i svenska kronor även för utländska aktier, således hanteras valutarisk och aktiekursrisk gemensamt. Nominella räntebärande värdepapper noterade i utländsk valuta är inte exponerade för valutarisk då dessa valutasäkras. Rena valutapositioner, i till exempel i valutaterminer, följs upp och begränsas separat.

#### Ränterisk

Bolaget är exponerat för ränterisk i både skulder och tillgångar. På skuldsidan härrör ränterisken till försäkringstekniska avsättningar, framförallt nominella garanterade åtaganden. På tillgångssidan uppstår ränterisk vid placeringar i räntebärande papper och kassa. Skillnader mellan skuldens och tillgångarnas kassaflödesprofil ger upphov till

matchningsrisker i termer av duration och belopp vilka hanteras genom så kallad skuldmatchning. Kassaflödesprofilen för skulder och tillgångar framgår av diagrammet nedan.

Diagram C.2 c Kassaflödesprofil för skulder och tillgångar 2017



En avvägning mellan avkastningsmål och skuldmatchning görs löpande. Styrelsens placeringsutskott anger ramarna för ränterisk och skuldmatchning, bland annat genom att fastställa durationsmål samt riktvärde och limit för andelen ränterisk i tillgångsportföljen relativt skuldens ränterisk. Den löpande hanteringen av matchningsrisk utförs av kapitalförvaltningen. Per årsskiftet var skuldens duration 11 (11) år och tillgångarnas duration 3 (4) år.

Skandias livbolag investerar i svenska statsobligationer, bostadsobligationer, företagsobligationer, realränteobligationer och i räntederivat. Det sker också investeringar i utländska räntebärande värdepapper, dock i mindre omfattning. Räntebärande värdepapper med lång löptid är det tillgångsslag som bedöms bäst matcha garanterade åtaganden. Tillgångsslaget har en låg samvariation med andra tillgångsslag och utgör en relativt säker placering i tider av finansiell oro eller oväntad deflation.

Investeringar i räntebärande värdepapper uppgick per den 31 december 2017 till 195 072 725 (184 446 677) kSEK, eller 44 (44) procent av totala tillgångar.

#### Spreadrisk

Spreadrisk uppstår då värdeskillnaden mellan räntebärande värdepapper jämfört med motsvarande statspapper fluktuerar. Värdeskillnaden påverkas av marknadens syn på emittentens kreditvärdighet och eventuella underliggande säkerhetens värde. I regel är Skandias livbolags exponering



mot spreadrisk förhållandevis liten eftersom investeringarna primärt sker med kreditvärdiga emittenter och i säkerställda värdepapper.

Spreadrisken härrör framförallt till investeringar i företagsobligationer, primärt säkerställda bostadsobligationer. Investeringar i företagsobligationer uppgick per den 31 december 2017 till 128 417 372 (117 740 072) kSEK.

Spreadrisk hanteras främst genom att begränsa exponeringen mot enskilda emittenter och total exponering mot låg kreditvärdighet, se vidare i avsnitt C.3 Kreditrisk.

### **Bedömning**

Skandias livbolag använder ett antal riskmått, både statistiska och icke-statistiska, för att styra den dagliga verksamheten samt för att säkerställa att interna regelverkskrav uppfylls. Nedan beskrivs några viktiga mätmetoder som fungerar som verktyg för att begränsa bolagets marknadsrisker. Det görs även stresstester och framåtblickande analyser som ger en sammanhållen bild av marknadsrisker, kreditrisker och försäkringsrisker.

Skandias livbolag skattar även de ettåriga förlusterna för marknadsrisk i ett scenario med 0,5 procents sannolikhet. Skattningen sker med Skandias livbolags interna kapitalmodell, standardformeln enligt Solvens 2-regelverket, Finansinspektionens trafikljus samt i bolagets ERSA.

### *Referensportfölj*

Styrelsen beslutar om ramar för tillgångsfördelningen i placeringsportföljen. Utifrån dessa ramar definierar styrelsens placeringsutskott en så kallad referensportfölj. Portföljens risknivå anpassas utifrån syftet att åstadkomma en hög avkastning samtidigt som utställda garantier till spararna infrias. I slutet av varje år fastställs en ny referensportfölj samt investeringsplaner för kommande år. Den fastställda referensportföljen förändras i takt med att investeringsplanerna genomförs eller om placeringsutskottet beslutar om nya vikter för några tillgångsslag under året. Referensportföljen delas upp i två separata delar, en likvid del som består av noterade aktier och räntebärande instrument (traditionella tillgångar) och en illikvid del som består av övriga tillgångar (alternativa tillgångar).

Marknaderna för noterade aktier och räntebärande instrument är transparenta och relativt lätta att följa upp genom att jämföra investeringarna mot publika index som speglar de marknader Skandias livbolag investerar på. Genom att fastställa specifika index för noterade aktier och räntebärande

instrument kan styrningen av dessa tillgångar göras rättframt och uppföljning förenklas. Marknadsrörelserna medför att de fastställda vikterna förändras över tid. Vikternas förändring över tid följs upp och återställs vid behov.

De tillgångar som avses i den del av referensportföljen som gäller alternativa tillgångar är i varierande grad mindre likvida och kräver därmed en anpassad investeringsplan utifrån långsiktiga mål.

### *Förvaltningsstrategier*

I de övergripande förvaltningsstrategier som placeringsutskottet beslutar om tillåts avvikelser från referensportföljen ovan. I de traditionella tillgångarna styrs avvikelserna utifrån riskmättet tracking error. För en delportfölj med benchmark definieras den aktiva portföljen som differensen mellan den faktiska portföljen och motsvarande benchmark-portfölj. Historiska marknadsrörelser appliceras på den aktiva portföljen och standardavvikelsen beräknas. Förvaltarna måste hålla sig inom angivna tracking error-limiter. Tracking error-rapporter tas fram löpande.

Utöver den aktiva förvaltningen i individuella förvaltningsmandat sköts den dagliga förvaltningen av bolagets exponering efter uppsatta ramar. Flöden inom tillgångarna (affärer och investeringar som förändrar vikterna i portföljen) och flöden in och ut ur bolaget (premieinbetalningar och pensionsutbetalningar) påverkar portföljens sammansättning. Dessa förändringar övervakas löpande och justeras så att önskad tillgångsexponering bibehålls med så låga transaktionskostnader som möjligt.

### **Riskkoncentration**

Koncentrationsrisk är risken för förluster som följd av exponering mot en enskild riskkoncentration. Skandias livbolag skiljer mellan tre olika sorters portföljgens egenskaper som kan ge upphov till koncentrationsrisk: koncentrationer till vissa geografiska regioner, koncentrationer till vissa sektorer och koncentrationer till vissa enskilda emittenter. Koncentration till enskilda emittenter framgår av C.3 Kreditrisk.

### *Geografiska regioner*

Tillgångsportföljen uppvisar en koncentration mot Sverige genom investeringar i svenska värdepapper. Detta är naturligt eftersom kundbasen till allra största del har sin hemvist i Sverige. Till exempel krävs innehav i räntebärande värdepapper i svensk valuta för att en tillfredsställande skuldmatchning ska kunna uppnås.

### Sektorer

Skandias livbolags tillgångssida är väldiversifierad mellan olika sektorer i ekonomin. Sammantaget finns dock en koncentration mot fastighetsrelaterade exponeringar eftersom placeringsportföljen omfattar investeringar i bostadsobligationer, bankaktier och direktägda fastigheter genom Skandias Fastighetskoncern. Dessutom bedrivs bolåneverksamhet i Skandias bank.

### Riskreducerande tekniker

Skandias livbolag använder sig inte i någon större utsträckning av instrument som har till huvudsyfte att reducera risken eller kapitalkravet, så kallade riskreducerande tekniker. Den typen av instrument förekommer främst i ränteförvaltningen och används där till att valutasäkra placeringar i nominella räntebärande värdepapper noterade i utländsk valuta. Därutöver finns det ett flertal placeringar som inte har till huvudsyfte att vara riskmitigerande men som de facto reducerar kapitalkravet, till exempel korta aktieterminer som får som effekt en minskning av aktierisken. För att säkerställa att den riskreducerande effekten inte överskattas adresseras eventuella sekundära risker. Sekundära risker kan uppstå i samband med transaktionen, exempelvis om den motpart som har emitterat instrumentet har en låg kreditkvalitet och inte kan fullfölja sina förpliktelser. Skandias livbolag fastställer en högsta exponering som tillåts per emittent/motpart. Samtliga instrument ska även vara ISDA-märkta för att säkerställa att det finns en andrahandsmarknad. Den riskreducerande effekten skulle också kunna överskattas till följd av så kallad basis-risk; om den korta positionen inte är identisk med den långa positionen finns en risk att de underliggande aktierna rör sig i motsatt riktning vilket skulle ge en riskökande snarare än en riskreducerande effekt. Standardformeln har särskilda regler för hur basis-risk ska adresseras. Processer har implementerats för att säkerställa att de instrument som används i riskreduceringssyfte löpande uppfyller de krav som anges i Solvens 2-regelverket, till exempel att det finns ISDA-kontrakt med motparterna vid OTC-handel.

Skandias livbolags inställning till riskreducerande tekniker och metoderna för att säkerställa att sekundära risker adresseras på ett lämpligt sätt enligt ovan har inte förändrats sedan föregående år.

### Riskkänslighet

Skandias livbolag använder olika känslighetsmått som visar tillgångarnas känslighet mot förändringar hos en eller flera riskfaktorer. Till exempel kan ränte- och aktiekänslighet mätas simultant genom att beräkna hur tillgångsportföljen påverkas av att räntekurvan skiftas ett givet antal räntepunkter samtidigt som aktiekursen förändras ett givet antal procent. Genom att variera ränte- och aktierörelser fås en så kallad riskmatris. Bolaget genomför även regelbundna stresstester av bolagets solvensgrad, det vill säga kvoten mellan nettotillgångar och försäkringstekniska avsättningar, med avseende på marknadsrörelser. Solvensgrad är ett riskmått som beskriver Skandias livbolags förmåga att fullfölja bolagets garanterade åtaganden gentemot kund.

Tabellen nedan visar förändring i marknadsvärde per den 31 december 2017 vid olika förändringar av väsentliga känslighetsfaktorer.

Tabell C.2 b Känslighetsanalys marknadsrisk

kSEK	Riskexponering		Påverkan på primärkapitalet	
	2017	2016	2017	2016
Ränterisk tillgångar	195 072 725	184 446 677	1 850 727	1 977 423
Ränterisk skulder (exklusive riskmarginal)	246 048 348	241 769 639	-15 837 856	-14 966 238
<b>Ränterisk netto</b>			<b>-13 987 129</b>	<b>-12 988 815</b>
Aktiekursrisk	192 847 237	184 465 151	-19 284 724	-18 446 515
Fastighetsprisrisk	42 412 001	38 404 292	-4 827 550	-4 529 400
Valutakursrisk	106 944 125	100 598 743	-10 694 413	-10 059 874

Av tabellen nedan framgår hur de olika känslighetsfaktorerna har stressats vid beräkningen.

Riskkategori	Känslighetsfaktor
Ränterisk	Nominella räntekurvor förskjuts enligt standardformelns metodik som ska motsvara en stressad händelse som händer i ett av 200 fall.
Aktiekursrisk	Aktier stressas med -10 %.
Fastighetsprisrisk	-10 % prisnedgång på fastigheter.
Valutarisk	10 % förändring i negativ riktning av utländska valutakurser mot SEK.

### C.3 Kreditrisk

*Kreditrisk är risken för förlust till följd av att en kredittagare fallerar, det vill säga inte fullgör sina förpliktelser.*

Skandias livbolags exponering mot kreditrisk omfattar huvudsakligen exponering mot emittenter och motparter med hög kreditvärdighet och den sammantagna kreditrisken är låg. Emittentrisk är förknippad med direkta innehav i räntebärande värdepapper och definieras som risken för att en emittent av ett värdepapper inte kan betala kuponger eller nominellt belopp. Motpartsrisk är risken för förlust till följd av att en finansiell motpart inte kan fullgöra sina åtaganden i finansiella kontrakt.

#### Hantering

Kreditrisk och spreadrisk (se eget avsnitt under C.2 Marknadsrisk) är båda förknippade med kreditvärdigheten hos emittenterna och hanteras med gemensamma limiter. Styrelsens placeringsutskott fattar beslut om en kreditinstruktion som definierar de ramar och limiter som ska gälla för Skandias livbolag. Endast emittenter och motparter inom OECD-området är godkända. Kreditvärdigheten hos dessa bedöms med hjälp av information från erkända kreditvärderingsinstitut och bolagets egna bedömningar. Riskerna begränsas genom att en högsta exponering tillåts per kreditvärdighetskategori och per emittent/motpart. Vid handel med icke börshandlade derivat uppstår motpartsrisk som hanteras genom att upprätta ISDA- och CSA-avtal samt genom daglig överföring av säkerheter.

Motpartsrisk kan även uppstå vid återförsäkring. Skandias livbolag tillämpar återförsäkring i mycket begränsad omfattning.

#### Riskexponering

Tabellen nedan visar total kreditexponering för räntebärande värdepapper, derivat och lån per den 31 december 2017 grupperad efter kreditvärdighet (beteckningar enligt Standard & Poor's kreditvärderingsinstitut). Beteckningen AAA motsvarar högst kreditvärdighet, därefter sjunker kreditvärdigheten successivt. I linje med föregående år domineras kreditexponeringar av exponeringar med det högsta möjliga kreditbetyget, AAA.

Tabell C.3 a Exponering per kreditvärdighetskategori

kSEK Ratingkategori	Marknadsvärde	
	2017	2016
AAA	175 205 090	166 850 949
AA	7 247 163	7 947 294
A	9 170 727	6 112 020
BBB	2 845 885	1 737 454
BB eller lägre	5 192 800	4 780 873

#### Bedömning

För att bedöma graden av kreditvärdighet hos emittenter och motparter tillämpas Standard & Poor's kreditbetygsklassificering. Om det förekommer olika grader av kreditvärdighet tillämpas den lägsta klassificeringen av Standard & Poor's. I förvaltningen görs löpande utvärdering om ratingen anses vara korrekt. Vid avvikande uppfattning om rating noteras det på det enskilda värdepapperet. Om kreditbetyg helt saknas ska en egen kreditbedömning göras som ska godkännas av vd eller av person som denne anvisar.

Vid beräkning av emittentrisk ska den exponering som belastar kreditutrymmet för en given emittent vara lika med den emitterade tillgångens marknadsvärde. För varje emittent/motpart finns en maximal exponering fastställd, definierad som procentsats av totala tillgångar. Dessutom finns en maximal totalexponering per kreditbetyg. Undantag gäller innehav i svenska och tyska statspapper, samt värdepapper garanterade av svenska eller tyska staten, vars storlek inte är begränsade.

Skandias livbolag skattar även de ettåriga förlusterna för kreditrisken i ett scenario med 0,5 procents sannolikhet. Skattningen sker med Skandias livbolags interna kapitalmodell, standardformeln enligt Solvens 2-regelverket, Finansinspektionens trafikljus, samt i bolagets ERSAs.

#### Riskkoncentration

Skandias livbolag har förvisso stora exponeringar mot enskilda emittenter i tillgångsportföljen, men en stor andel av exponeringarna är säkerställda varför förlusterna blir begränsade i det fall en motpart skulle falla. Tabellen nedan visar de största exponeringarna mot enskilda emittenter av räntebärande värdepapper (exklusive svenska staten).

Tabell C.3 b Största riskkoncentrationerna mot enskild emittent

KSEK	
2017	
Emittent	Marknadsvärde
Nordea Bank AB	30 166 613
Svenska Handelsbanken AB	28 755 662
Swedbank AB	27 944 957
Länsförsäkringar AB	15 836 126
SEB AB	12 409 120
2016	
Emittent	Marknadsvärde
Svenska Handelsbanken AB	33 145 668
Swedbank AB	27 395 045
Nordea Bank AB	21 505 320
Kommuninvest	11 572 537
SEB AB	10 047 571

#### Riskreducerande tekniker

Bolaget tillämpar inte riskreducerande tekniker för att minska kapitalkravet för kreditrisk.

#### Riskänslighet

För riskänslighet hänvisas till avsnitt C.2 Marknadsrisk.

#### C.4 Likviditetsrisk

*Likviditetsrisk är risken för att Skandias livbolag vid förfalldatum inte kan fullgöra sina betalningsåtaganden eller endast kan göra detta till höga kostnader. Särskilt relevant för denna risk är oväntade kassaflöden.*

I Skandias livbolag råder normalt sett ett överskott på likviditet, främst på grund av att kundernas åtaganden har en lång duration. Den största likviditetsrisken följer av en potentiell massannullation, där stora likviditetsutflöden kan behöva ske på kort tid. Skandias livbolag är även utsatt för marknadslikviditetsrisk. I ett stressat marknads läge kan bolaget tvingas till en omallokering på tillgångssidan för att uppfylla legala solvens- och kapitaltäckningskrav. I ett sådant läge är det centralt att tillgångarna är tillräckligt likvida för att möjliggöra en sådan omallokering. Likviditetsrisk skulle även kunna uppstå till följd av kreditrisk, men i Skandias livbolags fall är detta mindre relevant eftersom motparterna håller hög kreditkvalitet.

#### Hantering

Likviditetsrisken hanteras dels genom en av styrelsen fastställd riskapitrestriktion och dels genom av styrelsen fastställda krav på likviditetsreserv och likvida tillgångar inom ramen för kapitalförvaltningens tillgångsförvaltning.

Likviditetsplanering och flödesanalyser baserade på försäkringsrörelsens utveckling beaktas vid långsiktig planering och styrning av tillgångsslag inom kapitalförvaltningen.

#### Riskexponering och bedömning

Skandias livbolags riskapitrestriktion för likviditetsrisk innebär att bolaget ska ha en tillräcklig likviditetsreserv för att kunna betala ut de kassaflöden som uppstår ifall en 1-på-200 års annullationshändelse inträffar under en period av 90 dagar. Per den 31 december 2017 var likviditetsreserven 554 (572) procent av behovet.

Därutöver ska lägst 10 procent av placeringstillgångarna placeras i likvida korta räntebärande placeringar, statsobligationer med tillfredsställande kreditvärdighet eller svenska säkerställda bostadsobligationer med högsta kreditvärdighet. Dessutom ska likviditeten i placeringstillgångarna vara tillfredsställande god och innehålla minst 50 procent likvida värdepapper.

Inom ramen för kapitalplaneringen genomförs framåtblickande analyser av tillgångsallokeringen i olika scenarier, till exempel utvärderas andelen illikvida tillgångar. Skandias livbolag vill undvika ett läge där bolaget tvingas sälja illikvida tillgångar till ett rabatterat pris. I den senaste kapitalplaneringens scenarioanalys uppstod inga sådana scenarier, ens i mycket stressade marknads lägen.

För information om Skandias livbolags kontraktuella åtaganden fördelade över löptid hänvisas till Skandia årsredovisning 2017 ([www.skandia.se](http://www.skandia.se)), not 2 Risker och riskhantering.

#### Riskoncentration

Bolaget har en stor andel investeringar i onoterade bolag och fastigheter, som kan anses utgöra en illikviditetsriskkoncentration (se avsnitt C.2 Marknadsrisk). Med nuvarande tillgångsallokering finns dock tillräckliga likvida medel för att med god marginal kunna täcka oförväntade kassaflöden, varför koncentrationen inte kan anses vara materiell för Skandias livbolags riskprofil.

### **Riskreducerande tekniker**

Bolaget använder sig inte av riskreducerande tekniker för likviditetsrisk.

### **Riskkänslighet**

Eftersom Skandias livbolag har tillräckligt med likvida tillgångar för att kunna hantera stora oförväntade kassaflöden har bolaget ingen känslighet mot likviditetsrisk – risken kan inträffa utan att ge upphov till materiella förluster.

### **C.5 Operativ risk**

*Operativ risk är risken för förlust till följd av icke ändamålsenliga eller misslyckade processer, mänskliga fel, felaktiga system eller externa händelser. Definitionen inkluderar även legal risk samt compliancerisk, det vill säga risk för bristande efterlevnad av externa och interna regelverk.*

Operativ risk är en naturlig följd av bedrivandet av verksamheten och förekommer således inom alla delar av organisationen. Effekter av operativa risker uppkommer vanligtvis i form av kostnader eller ryktesförluster. Det är varken möjligt eller kostnadseffektivt att försöka eliminera alla operativa risker i verksamheten. Skandias livbolag strävar efter att begränsa eller mildra effekterna av eventuella förluster till följd av operativa risker med hänsyn tagen till bolagets verksamhet. Större incidenter och kostnader är mycket sällsynta och bolaget arbetar målmedvetet för att förhindra att denna typ av händelser inträffar.

### **Hantering och bedömning**

Styrelsen har beslutat om ett internt regelverk för operativ riskhantering. Regelverket omfattar process för hantering och rapportering av risker och anger styrelsens risktolerans för operativa risker.

Ansvaret för att löpande hantera operativa risker är en integrerad del av chefsansvaret inom Skandias livbolag. Till stöd för hanteringen av operativa risker finns en så kallad självutvärderingsprocess samt en process för incidenthantering. Årligen genomför varje enhet en självutvärdering av operativa risker som uppdateras kvartalsvis inför riskrapportering. Utvärderingen syftar till att identifiera och bedöma risker, samt att ta fram åtgärder för att hantera dessa. Hanteringen inkluderar även risker i verksamhet som läggs ut hos intern eller extern part. Detta innebär att information regelbundet

inhämtas om risker och incidenter i den utlagda verksamheten. Respektive riskägare beaktar denna information när total riskexponering bedöms. Alla medarbetare ska rapportera incidenter inom sin respektive verksamhet. Genom att registrera incidenter erhålls incident- och förlustdata vilken hjälper verksamheten att analysera och förstå riskerna bättre i syfte att minska operationella förluster. Alla incidenter följs upp och åtgärdsplaner tas fram där relevant för att reducera och, om möjligt, eliminera eventuella negativa konsekvenser.

Som ett stöd för riskhanteringen har Skandia ett koncerngemensamt så kallat Governance-, Risk- och Compliance-system. Systemet stödjer hanteringen av operativa risker såväl som affärsrisker och strategiska risker. Systemet används även för rapportering och uppföljning av incidenter.

Skandias livbolag har instruktion och riktlinjer för beslutsprocessen vid införande av nya eller vid väsentliga förändringar i produkter, tjänster, marknader, processer, IT-system samt vid större förändringar i verksamhet och organisation. Syftet är att säkerställa att förändringarna har gynnsam effekt på Skandias livbolags lönsamhet, kapitalsituation och varumärke. Processen omfattar bland annat en lönsamhetsanalys och en analys av förändringens påverkan på bolagets samlade riskbild.

För att säkerställa att Skandias livbolag kan driva den affärskritiska verksamheten på en acceptabel nivå vid störningar och avbrott ska det finnas en struktur och process för beredskaps- och kontinuitetshantering. Målet för denna är att Skandias livbolags väsentliga processer kan upprätthållas på en tolerabel nivå trots interna eller externa störningar. Det finns även en krisledningsgrupp som utgör ett strategiskt stöd till vd under en eventuell krissituation.

Skandias livbolag har också försäkringar för att täcka effekter vid materialisering av vissa operativa risker, bland annat ansvars-, avbrotts-, förmögenhets- och egendomsförsäkringar samt vd- och styrelseansvarsförsäkring.

Skandias livbolag skattar de ettåriga förlusterna för operativ risk i ett scenario med 0,5 procents sannolikhet. Skattningen sker med standardformeln enligt Solvens 2-regelverket, Finansinspektionens trafikljus, samt i bolagets egna risk- och solvensanalys.

### **Riskoncentration**

Skandias livbolags bedömning är att bolaget inte har några väsentliga riskkoncentrationer avseende operativa risker.

**Riskreducerande tekniker**

Skandias livbolag tillämpar inga riskreducerande tekniker för att minska kapitalkravet för operativa risker.

**Riskkänslighet**

I Skandias livbolags ERSA genomförs en egen bedömning av hur stora de operativa förlusterna kan bli i ett 1-på-200 års scenario. I den senaste ERSA:n skattades förlusterna till 779 000 kSEK, vilket är lägre än standardformelns schablonbaserade skattning på 1 041 000 kSEK.

**C.6 Övriga materiella risker**

Skandias livbolags verksamhet ger även upphov till andra risker såsom affärsrisk samt ryktesrisk. Hanteringen av riskerna framgår nedan. Inga materiella förändringar har förekommit sedan föregående år.

**Affärsrisk**

Med affärsrisk avses risken för att Skandias livbolags värde reduceras på grund av avvikelse från förväntat utfall för volymer, kostnader och marginaler etcetera. En nyförsäljning som inte motsvarar förväntan leder i förlängning till minskad kostnadsdelning vilket får negativ inverkan på försäkrings-tagarnas framtida pension. Minskade volymer kan också leda till en sämre solvensposition på lång sikt, särskilt i ett stressat marknadsläge.

Affärsrisk hanteras övergripande i samband med Skandias livbolags affärsplaneringsprocess. Metodik för löpande identifiering och värdering av affärsrisker är i stort överensstämmande med den metodik som tillämpas inom Skandiagruppen för operativa risker.

**Ryktesrisk**

Ryktesrisk är risken för försämring av Skandias livbolags anseende hos kunder/ägare, anställda, myndigheter etcetera som en följd av en mängd olika faktorer och händelser, såsom oförmåga att leva upp till åtaganden och skyldigheter, oförmåga att skapa värde och kundnytta, eller olika aktiviteter, handlingar och ställningstaganden som görs inom bolaget. Styrelsen anger riktlinjer för hantering av ryktesrisk genom Skandias livbolags policy om varumärke och ryktesrisk. Ryktesrisk hanteras genom rutiner för övervakning, mätning och utvärdering av Skandias livbolags varumärke. Omvärldsfaktorer och händelser i media och andra kanaler som kan innebära att Skandias anseende försämras övervakas kontinuerligt. Ryktesrisk kan även orsakas av samt ge upphov till andra risker såsom till exempel operativ risk, kundbeteenderisk samt marknadsrisk som kan ha en negativ påverkan på resultat, likviditet och finansiell ställning. Denna typ av effekter fångas av hanteringen av dessa respektive risker i enlighet med ovan.

**C.7 Övriga information**

Ingen övrig materiell information om riskprofilen finns att rapportera.

## D Värdering för solvensändamål

Solvensregleringen av försäkringsbolag syftar till att säkerställa att försäkringsbolagen är kapabla att fullgöra sina utlovade åtaganden, det vill säga att bolagen är tillräckligt solventa. En grundläggande del i en solvensreglering är att försäkringbolagen ska ha en kapitalbas som överstiger ett kapitalkrav. I den äldre solvensregleringen, Solvens 1, beräknas kapitalkrav på ett schablonmässigt sätt, vilket är enkelt men inte riskbaserat. Solvens 2-regelverket innebär att ett riskbaserat synsätt ska tillämpas där utgångspunkten är en balansräkning värderad till verkliga värden, den så kallade solvensbalansräkningen. Solvensbalansräkningen ligger bland annat till grund för kapitalbas och ett riskbaserat kapitalkrav.

För tjänstepensionsförsäkring följer Skandias livbolag den övergångsreglering som innebär att kapitalbas och kapitalkrav beräknas enligt Solvens 1. Skandias livbolags solvensbalansräkning bygger således på två olika regelverk, Solvens 1 för tjänstepensionsförsäkring och Solvens 2 för övrig livförsäkring. Tillgångar och skulder har fördelats på respektive verksamhet genom en så kallad ”mjuk separation”.

Tabell D a Balansräkning i sammandrag för finansiell redovisning uppdelad på verksamhet

kSEK 2017	Hela bolaget	Tjänstepensionsförsäkring	Övrig livförsäkring
Tillgångar	429 201 602	286 126 266	143 075 336
Försäkringstekniska avsättningar	-249 997 892	-174 863 279	-75 134 613
Andra skulder	-22 060 592	-14 450 353	-7 610 239
<b>Eget kapital</b>	<b>157 143 118</b>	<b>96 812 634</b>	<b>60 330 484</b>

kSEK 2016	Hela bolaget	Tjänstepensionsförsäkring	Övrig livförsäkring
Tillgångar	401 506 944	264 282 673	137 224 271
Försäkringstekniska avsättningar	-244 525 302	-171 085 689	-73 439 613
Andra skulder	-15 418 504	-9 820 149	-5 598 355
<b>Eget kapital</b>	<b>141 563 138</b>	<b>83 376 835</b>	<b>58 186 303</b>

Tabell D b Balansräkning i sammandrag för solvensändamål uppdelad på verksamhet

kSEK 2017	Hela bolaget	Tjänstepensionsförsäkring	Övrig livförsäkring
Tillgångar	448 054 478	299 154 582	148 899 896
Försäkringstekniska avsättningar	-247 316 539	-174 863 279	-72 453 260
Andra skulder	-21 458 970	-14 216 959	-7 242 011
<b>Tillgångar överstigande skulder</b>	<b>179 278 969</b>	<b>110 074 344</b>	<b>69 204 625</b>

kSEK 2016	Hela bolaget	Tjänstepensionsförsäkring	Övrig livförsäkring
Tillgångar	420 959 574	277 482 385	143 477 189
Försäkringstekniska avsättningar	-243 196 989	-171 085 689	-72 111 300
Andra skulder	-14 831 876	-9 627 608	-5 204 268
<b>Tillgångar överstigande skulder</b>	<b>162 930 709</b>	<b>96 769 088</b>	<b>66 161 621</b>

I det följande beskrivs balansräkning för finansiell redovisning och för solvensändamål för Skandias livbolag som helhet, det vill säga omfattande både tjänstepensionsförsäkring och övrig livförsäkring. Balansräkningen följer den uppställning som gäller för solvensbalansräkningen vilket innebär att vissa omklassificeringar har skett från den balansräkning som återfinns i årsredovisningen.

Det finns även vissa värderingsskillnader mellan finansiell redovisning och värdering för solvensändamål. De främsta värderingsskillnaderna avser värdering av dotterbolag, värdering av försäkringstekniska avsättningar samt uppskjutna anskaffningskostnader för övrig livförsäkring.

Tabell D c Balansräkning i sammandrag för finansiell redovisning respektive för solvensändamål

kSEK 2017	Finansiell redovisning	Solvensändamål	Skillnad i värdering
Tillgångar	429 201 602	448 054 478	18 852 876
Försäkringstekniska avsättningar	-249 997 892	-247 316 539	2 681 354
Andra skulder	-22 060 592	-21 458 970	601 621
<b>Tillgångar överstigande skulder</b>	<b>157 143 118</b>	<b>179 278 969</b>	<b>22 135 851</b>

Fortsättning Tabell D c Balansräkning i sammandrag för finansiell redovisning respektive för solvensändamål

KSEK 2016	Finansiell redovisning	Solvens-ändamål	Skillnad i värdering
Tillgångar	401 506 944	420 959 574	19 452 630
Försäkringstekniska avsättningar	-244 525 302	-243 196 989	1 328 313
Andra skulder	-15 418 504	-14 831 876	586 628
<b>Tillgångar överstigande skulder</b>	<b>141 563 138</b>	<b>162 930 709</b>	<b>21 367 571</b>

### D.1 Tillgångar

Skandias livbolags tillgångar redovisas nedan uppdelade på tillgångskategorier.

Tabell D.1 a Tillgångar nedbrutet i tillgångskategorier samt andra tillgångsposter

KSEK 2017	Finansiell <sup>1</sup> redovisning	Solvens-ändamål	Skillnad i värdering
Statsobligationer	66 655 353	66 655 353	—
Företagsobligationer	128 417 372	128 417 372	—
Aktier - Innehav i anknutna bolag inklusive intressebolag	42 176 788	61 701 381	19 524 593
Aktier - noterade aktier	75 966 709	75 966 709	—
Aktier - onoterade aktier	50 675 935	50 675 935	—
Investeringsfonder	35 753 468	35 753 468	—
Likvida medel och andra insättningar	6 443 898	6 443 898	—
Andra lån och hypotekslån	3 184 088	3 184 088	—
Fastigheter	—	—	—
Övriga investeringar	15 114 428	15 114 428	—
Derivat	1 405 467	1 405 467	—
<b>Andra tillgångsposter</b>			
Förutbetalda anskaffningskostnader (DAC)	1 672 927	1 001 210	-671 717
Övriga tillgångar	1 735 169	1 735 169	—
<b>Summa tillgångar</b>	<b>429 201 602</b>	<b>448 054 478</b>	<b>18 852 876</b>

<sup>1</sup> Balansräkningen för finansiell redovisning i tabellen är värderad enligt IFRS men klassificeras enligt den uppställning som gäller för solvensbalansräkningen. Detta innebär att värdet av obligationer och derivat även inkluderar upplupna räntor som i den finansiella redovisningen redovisas under övriga tillgångar.

KSEK 2016	Finansiell <sup>1</sup> redovisning	Solvens-ändamål	Skillnad i värdering
<b>Tillgångskategorier</b>			
Statsobligationer	66 706 605	66 706 605	—
Företagsobligationer	117 740 072	117 740 072	—
Aktier - Innehav i anknutna bolag inklusive intressebolag	43 242 161	63 269 692	20 027 531
Aktier - noterade aktier	69 541 965	69 541 965	—
Aktier - onoterade aktier	48 993 072	48 993 072	—
Investeringsfonder	31 240 340	31 240 340	—
Likvida medel och andra insättningar	10 673 361	10 673 361	—
Andra lån och hypotekslån	437	437	—
Fastigheter	—	—	—
Övriga investeringar	5 653 667	5 653 667	—
Derivat	2 981 913	2 981 913	—
<b>Andra tillgångsposter</b>			
Förutbetalda anskaffningskostnader	1 452 446	877 544	-574 902
Övriga tillgångar	3 280 905	3 280 905	—
<b>Summa tillgångar</b>	<b>401 506 944</b>	<b>420 959 573</b>	<b>19 452 629</b>

### Stats- och företagsobligationer, Andra lån och hypotekslån samt Övriga investeringar

Stats- och företagsobligationer samt hypotekslån omfattar investeringar i stats- och företagsobligationer samt lån direkt till företag. Övriga investeringar omfattar återköpstransaktioner på tillgångssidan.

Tillgångarna värderas på samma sätt i finansiell redovisning och balansräkning för solvensändamål. För beskrivning av regler, metoder och huvudsakliga antaganden som används vid värderingen hänvisas till Skandia årsredovisning 2017 ([www.skandia.se](http://www.skandia.se)), not 1 Väsentliga redovisnings- och värderingsprinciper samt not 25 Obligationer och andra räntebärande värdepapper.

### Aktier - Innehav i anknutna bolag

Med anknutna bolag avses aktier och andelar i dotter- och intressebolag. I den finansiella redovisningen värderas dessa till anskaffningsvärde med hänsyn tagen till eventuella nedskrivningar.

I solvensbalansräkningen värderas anknutna bolag till verkligt värde enligt en så kallad justerad kapitalandelsmetod. För dotterbolag som är försäkringsbolag innebär metoden att de värderas till sin Solvens 2 kapitalbas. Övriga anknutna bolag värderas till eget kapital med avdrag för immateriella tillgångar och goodwill.



**Noterade och onoterade aktier samt Investeringsfonder**

Noterade aktier omfattar direktinvesteringar i noterade aktier. Onoterade aktier omfattar innehav i fonder där respektive fond investerar i ett större antal onoterade bolag (private equity). I onoterade aktier ingår även investeringar i infrastruktur. Investeringsfonder omfattar investeringar såsom aktiefonder för tillväxtmarknader och kreditfonder. Huvuddelen av fonderna är noterade.

Tillgångarna värderas på samma sätt i finansiell redovisning och balansräkning för solvensändamål. För beskrivning av regler, metoder och huvudsakliga antaganden som används vid värderingen hänvisas till Skandia årsredovisning 2017 ([www.skandia.se](http://www.skandia.se)), not 1 Väsentliga redovisnings- och värderingsprinciper.

**Derivat**

Derivat värderas på samma sätt i finansiell redovisning och balansräkning för solvensändamål.

Om värdet på derivatet är positivt redovisas det i balansräkningen som en tillgång och om värdet är negativt som en skuld. OTC-derivat värderas till avtalat noterat index eller med vedertagna värderingsmodeller som innebär att kassaflöden diskonteras med relevant marknadsränta. För beskrivning av regler, metoder och huvudsakliga antaganden som används vid värderingen hänvisas till Skandia årsredovisning 2017 ([www.skandia.se](http://www.skandia.se)), not 1 Väsentliga redovisnings- och värderingsprinciper samt not 26 Derivatinstrument.

**Förutbetalda anskaffningskostnader**

I den finansiella redovisningen aktiveras förutbetalda anskaffningskostnader, det vill säga anskaffningskostnader som är direkt hänförliga till nya försäkringsavtal och förnyelse av befintliga. I solvensbalansräkningen återfinns motsvarande värde endast avseende verksamhet som avser tjänstepensionsförsäkringar.

**D.2 Försäkringstekniska avsättningar**

När en kund tecknar en försäkring i Skandias livbolag ingår kunden ett försäkringsavtal med bolaget, kunden blir försäkringstagare i bolaget. Eftersom Skandias livbolag är ett ömsesidigt bolag som ägs av försäkringstagarna blir kunden därmed ägare i bolaget. Försäkringsavtalet ger upphov till ett försäkringsåtagande för Skandias livbolag. Detta åtagande ska värderas och försäkringens värde ger upphov till en avsättning på balansräkningens skuldsida. Avsättningen kallas för försäkringstekniska avsättningar och värderas utifrån av lagstiftaren föreskrivna regler.

Skandias livbolag beräknar försäkringstekniska avsättningar efter två olika regelverk, ett för den finansiella redovisningen och ett för solvensändamål.

**Försäkringstekniska avsättningar för solvensändamål**

Värderingen av försäkringstekniska avsättningar skiljer sig beroende på vilken reglering som följs. För tjänstepensionsförsäkring, där tjänstepensionsdirektivet tillämpas, ska försäkringstekniska avsättningar värderas aktsamt. För övrig livförsäkring, där Solvens 2 tillämpas, ska försäkringstekniska avsättningar för solvensändamål motsvara det belopp som en annan försäkringsgivare är beredd att ta över åtagandet för. De två värderingsprinciperna kan dock resultera i samma avsättning.

Vid värderingen tillämpas ett antal antaganden såsom diskonteringsränta, livslängd, dödlighet, sjuklighet och kostnader. Antagande om diskonteringsränta har stor påverkan på storleken på de försäkringstekniska avsättningarna eftersom diskonteringsräntan används för att nuvärdesberäkna framtida kassaflöden. För tjänstepensionsförsäkring tillämpas den ränta som föreskrivits av Finansinspektionen. För övrig livförsäkring tillämpas en diskonteringsränta som föreskrivs av EU-kommissionen. I båda fallen är nivån på diskonteringsräntan beroende av vid vilken tidpunkt kassaflödet inträffar.

Antagande om diskonteringsränta innehåller ingen marginal för osäkerhet. För att få en uppfattning om osäkerheten görs känslighetsanalyser.

Skandias livbolag gör egna antaganden om livslängd, dödlighet, sjuklighet och kostnader. Dessa antaganden ger ofrånkomligen upphov till osäkerhet avseende storleken på försäkringstekniska avsättningar. För tjänstepensionsförsäkring ska eventuell osäkerhetsmarginal finnas implicit i antagandena. För övrig livförsäkring finns en explicit angiven osäkerhetsmarginal, en så kallad riskmarginal. Skandias livbolag använder förenklade beräkningar för framtagande av riskmarginalen i enlighet med föreslagna metoder beskrivna i EIOPAs riktlinjer för värdering av försäkringstekniska avsättningar.

De livslängdsantaganden och antagande om dödlighet som används vid beräkningen bygger på en analys av det egna försäkringsbeståndet, branschens dödlighetsstatistik och statistik från befolkningsdödlighet. De sjuklighetsantaganden som används vid värderingen bygger på en egen analys av försäkringsbeståndet och branschens sjuklighetsundersökning. De kostnadsantaganden som används baseras på bolagets erfarenheter. Skandias livbolag har, som tidigare nämnts, tjänstepensionsförsäkring och övrig livförsäkring. Inom varje del finns det två affärgrenar; Sjukförsäkring och

Försäkring med rätt till överskott. Av tabellen nedan framgår försäkringstekniska avsättningar för solvensändamål uppdelat per affärgren. Försäkringstekniska avsättningar för övrig livförsäkring delas upp i två delar, bästa skattningen, det vill säga nuvärdet av försäkringsavtalens samtliga kassaflöden, och en riskmarginal. Försäkringstekniska avsättningar för tjänstepensionsförsäkring delas inte upp på motsvarande sätt.

Tabell D.2 a Försäkringstekniska avsättningar för solvensändamål per affärgren

kSEK 2017	Försäkrings- tekniska avsättningar	Varav bästa skattning av skulden	Varav riskmarginal
<b>Livförsäkring</b>			
Sjukförsäkring, tjänstepensionsförsäkring	3 401 501	—	—
Sjukförsäkring, övrig livförsäkring	858 700	812 876	45 824
Försäkring med rätt till överskott, tjänstepensionsförsäkring	171 461 779	—	—
Försäkring med rätt till överskott, övrig livförsäkring	71 594 560	70 372 193	1 222 367
<b>Livförsäkring</b>			
Sjukförsäkring, tjänstepensionsförsäkring	3 597 559	—	—
Sjukförsäkring, övrig livförsäkring	1 087 955	891 737	196 218
Försäkring med rätt till överskott, tjänstepensionsförsäkring	167 488 130	—	—
Försäkring med rätt till överskott, övrig livförsäkring	71 023 345	69 819 213	1 204 132

### Jämförelse med finansiell redovisning

Försäkringstekniska avsättningar för tjänstepensionsförsäkringar beräknas på samma sätt för solvensändamål och finansiell redovisning.

Försäkringstekniska avsättningar för övrig livförsäkring beräknas däremot på olika sätt för solvensändamål och finansiell redovisning. Försäkringstekniska avsättningar i finansiell redovisning ska baseras på betryggande antaganden och riskmått. Det innebär att antagandena vid beräkningen för detta ändamål ska innehålla implicita säkerhetsmarginaler.

Nedan redovisas skillnader mellan försäkringstekniska avsättningar för finansiell redovisning och solvensändamål upp-

delade på affärgren. Skillnaden för Försäkring med rätt till överskott beror på säkerhetsmarginaler, i övrigt förekommer inga materiella skillnader.

Tabell D.2 b Försäkringstekniska avsättningar för finansiell redovisning respektive solvensändamål per affärgren

kSEK 2017	Finansiell redovisning	Solvens- ändamål	Skillnad
<b>Livförsäkring</b>			
Sjukförsäkring, tjänstepensionsförsäkring	3 401 501	3 401 501	—
Sjukförsäkring, övrig livförsäkring	796 733	858 700	61 967
Försäkring med rätt till överskott, tjänstepensionsförsäkring	171 461 779	171 461 779	—
Försäkring med rätt till överskott, övrig livförsäkring	74 337 880	71 594 560	-2 743 321
<b>Livförsäkring</b>			
Sjukförsäkring, tjänstepensionsförsäkring	3 597 559	3 597 559	—
Sjukförsäkring, övrig livförsäkring	867 027	1 087 955	220 928
Försäkring med rätt till överskott, tjänstepensionsförsäkring	167 488 130	167 488 130	—
Försäkring med rätt till överskott, övrig livförsäkring	72 572 586	71 023 345	-1 549 241

### Materiella förändringar i försäkringstekniska avsättningar under rapporteringsperioden

Under 2016 ändrade Skandias livbolag beräkningsmetod för värdering av kundbeteenderisk (annullationsrisk) vid beräkning av försäkringstekniska avsättningar. Den ändrade beräkningsmetoden för kundbeteenderisk ökade bästa skattningen vilket motverkades av en ändring av metod för beräkning av solvenskapitalkravet för samma risk, se vidare avsnitt E.2 Solvenskapitalkrav och minimikapitalkrav, vilket påverkade försäkringstekniska avsättningar genom en minskad riskmarginal. Sammantaget ökade Skandias livbolags försäkringstekniska avsättningar för såväl solvensändamål som för den finansiella redovisningen. Den nya metoden innebär att Skandias livbolag tar hänsyn till ett kapital som lämnar bolaget motsvarande försäkringsteknisk avsättning för det garanterade belopp som försäkringstagaren ger upp vid annullationen. Metodändringen avseende solvenskapitalkravet är under granskning av Finansinspektionen. Utfallet

av granskningen kan komma att öka riskmarginalen för övrig livförsäkring.

Under 2017 har inga materiella förändringar gjorts i de antaganden som används vid beräkning av de försäkrings-tekniska avsättningarna.

### D.3 Andra skulder

Av tabellen nedan framgår Skandias livbolags andra skulder enligt finansiell redovisning, solvensbalansräkning och värderingsskillnader mellan de två balansräkningarna.

Tabell D.3 a Andra skulder

kSEK 2017	Finansiell <sup>1</sup> redovisning	Solvens- ändamål	Skillnad i värdering
<b>Skuldkategorier</b>			
Derivat	1 749 653	1 749 653	—
<b>Övriga skuldposter</b>			
Skulder till kreditinstitut	16 166 283	16 166 283	—
Pensionsskuld	45 706	45 706	—
Uppskjuten skatteskuld	119 842	289 530	169 688
Övriga skulder	3 979 108	3 207 799	-771 309
<b>Summa andra skulder</b>	<b>22 060 592</b>	<b>21 458 970</b>	<b>-601 621</b>
<b>kSEK 2016</b>			
<b>Skuldkategorier</b>			
Derivat	2 362 085	2 362 085	—
<b>Övriga skuldposter</b>			
Skulder till kreditinstitut	6 932 740	6 932 740	—
Pensionsskuld	54 978	54 978	—
Uppskjuten skatteskuld	189 593	355 052	165 459
Övriga skulder	5 879 108	5 127 021	-752 087
<b>Summa andra skulder</b>	<b>15 418 504</b>	<b>14 831 876</b>	<b>-586 628</b>

<sup>1</sup> Balansräkningen för finansiell redovisning i tabellen är värderad enligt IFRS men klassificeras enligt den uppställning som gäller för solvensbalansräkningen. Detta innebär att värdet på derivat även inkluderar upplupna räntor som i den finansiella redovisningen redovisas under övriga skulder.

#### Skulder till kreditinstitut

Skulder till kreditinstitut avser återköpsttransaktioner på skuldsidan. Skulderna värderas på samma sätt i finansiell redovisning och balansräkning för solvensändamål. För beskrivning av regler, metoder och huvudsakliga antaganden som används vid värderingen hänvisas till Skandia årsredovisning 2017 ([www.skandia.se](http://www.skandia.se)), not 1 Väsentliga redovisnings- och värderingsprinciper.

#### Uppskjuten skatteskuld och Övriga skulder

Uppskjuten skatt värderas enligt likartade regler i finansiell redovisning och balansräkning för solvensändamål. Uppskjuten skattefordran redovisas på tillgångssidan och uppskjuten skatteskuld på skuldsidan. Skillnaden mellan uppskjuten skatteskuld enligt finansiell redovisning och solvensändamål uppstår som en följd effekt av obeskattade reserver.

Bolaget har en obeskattad reserv i finansiell redovisning som består av en så kallad periodiseringsfond, vilket är obeskattade vinster hänförliga till affärsgren Sjukförsäkring och delar av affärsgren Försäkring med rätt till överskott. Upplösning av periodiseringsfond medges när som helst av Inkomstskattelagen. I solvensbalansräkning tas inte obeskattade reserver upp, däremot har bolaget tagit upp bolagsskatten som uppstår vid upplösning av periodiseringsfonden.

Tabell D.3 b Uppskjuten skatteskuld för finansiell redovisning respektive solvensändamål

kSEK 2017	Finansiell redovisning	Solvens- ändamål
Aktier och investeringsfonder	121 754	121 754
Stats- och företagsobligationer	-1 760	-1 760
Derivat	-152	-152
Obeskattade reserver	—	169 688
<b>Summa</b>	<b>119 842</b>	<b>289 530</b>

kSEK 2016	Finansiell redovisning	Solvens- ändamål
Aktier och investeringsfonder	187 857	187 857
Stats- och företagsobligationer	4 797	4 797
Derivat	-3 061	-3 061
Obeskattade reserver	—	165 459
<b>Summa</b>	<b>189 593</b>	<b>355 052</b>

#### D.4 Alternativa värderingsmetoder

I finansiell redovisning klassificeras varje finansiell tillgång och skuld, med undantag av kassa och bank samt innehav i dotter- och intressebolag, i en av tre värderingsnivåer, nivå 1-3. För solvensändamål klassificeras finansiella tillgångar och skulder enligt metod 1-3, där respektive metod överensstämmer med motsvarande nivå i den finansiella redovisningen. Beskrivning av nivå 1-3 (metod 1-3) framgår av Skandia årsredovisning 2017 ([www.skandia.se](http://www.skandia.se)), not 1 Väsentliga redovisnings- och värderingsprinciper.

Metod 1 omfattar tillgångar som värderas till noterade priser på aktiva marknader för identiska eller liknande instru-

ment. Med noterade priser på en aktiv marknad avses att noterade priser finns lätt tillgängliga på en börs, hos en mäk-lare eller liknande och att dessa priser representerar faktiska och regelbundet förekommande transaktioner på affärs-mässiga villkor.

Om tillgången inte kan värderas enligt metod 1 används andra värderingstekniker, så kallade alternativa värderings-metoder, metod 2 och 3.

I metod 2 används värderingsmodeller som bygger på observerbara marknadsnoteringar för liknande instrument. Det kan till exempel vara tillgångar som är noterade på en marknad som inte uppfyller kriterierna för aktiv marknad enligt ovan, men där det finns noterade priser för liknande instrument tillgängliga på en aktiv marknad.

Om en tillgång inte kan värderas enligt metod 1 eller 2 värderas tillgången enligt metod 3. Värderingmetod för tillgångar värderade enligt metod 3 beskrivs i det följande.

### Metod 3

Inom metod 3 kan tre olika värderingstekniker användas i syfte att skatta ett verkligt värde; värdering av underliggan-de portföljbolag baserad på systematisk jämförelse med marknadsnoterade jämförbara bolag, så kallad marknads-baserad metod, värdering baserad på en aktuell tredje-partstransaktion, så kallad kostnadsbaserad metod, eller

värdering baserad på diskonterade kassaflöden, så kallad inkomstbaserad metod.

Värdering med metod 3 innebär en större osäkerhet i värdet jämfört med värdering av likvida tillgångar. I ett stres-sat marknadsläge är denna osäkerhet troligen högre än i normalläget. Det är dock rimligt att anta att osäkerheten i värderingen av enskilda objekt diversifieras bort i en portfölj utan stora koncentrationer, såvida det inte råder systematiska över- eller undervärderingar för tillgångsslagen som helhet.

### Onoterade aktier och Investeringsfonder

Värdering av onoterade aktier (huvusakligen investeringar via fonder) och investeringsfonder görs i enlighet med branschpraxis. Respektive fond värderas av fondens förval-tare, uppföljning och kontroll utförs av Skandias livbolag. För europeiska fonder tillämpas branschriktlinjen IPEV Guidelines (International Private Equity and Venture Capital Valuation) och för amerikanska fonder US GAAP ASC 820. Dessa riktlinjer har utarbetats för att skapa en gemensam standard samt för att nå en större jämförbarhet mellan bolag.

### Andra lån och hypotekslån

I posten ingår lån till företag med 3 184 088 (3 019 720) kSEK. Lånen värderas med hjälp av externa värderare baserat på de värderingstekniker som anges för onoterade aktier och investeringsfonder.

Tabell D.4 Finansiella tillgångar och skulder värderade enligt alternativa värderingsmetoder

KSEK	2017				2016			
	Totalt för solvens-ändamål	Metod 1	Metod 2	Metod 3	Totalt för solvens-ändamål	Metod 1	Metod 2	Metod 3
Statsobligationer	66 655 353	58 090 209	8 565 144	—	66 706 605	59 143 921	7 562 684	—
Företagsobligationer	128 417 372	111 645 518	16 771 854	—	117 740 072	100 852 126	13 868 226	3 019 720
Aktier - exklusive anknutna bolag	126 642 644	75 962 086	4 622	50 675 935	118 535 037	69 526 975	14 990	48 993 072
Investeringsfonder	35 753 468	29 435 678	3 875 981	2 441 809	31 240 340	25 390 648	3 527 588	2 322 104
Andra lån och hypotekslån	3 184 088	—	—	3 184 088	437	—	—	437
Övriga investeringar	15 114 428	—	15 114 428	—	5 653 667	—	5 653 667	—
Derivat (tillgångssida)	1 405 467	—	1 405 467	—	2 981 913	—	2 981 913	—
Derivat (skuldsida)	-1 749 653	—	-1 749 653	—	-2 362 085	—	-2 362 085	—
Skulder till kreditinstitut	-16 166 283	—	-16 166 283	—	-6 932 740	—	-6 932 740	—
<b>Summa</b>	<b>359 256 884</b>	<b>275 133 492</b>	<b>27 821 560</b>	<b>56 301 832</b>	<b>333 563 246</b>	<b>254 913 670</b>	<b>24 314 243</b>	<b>54 335 333</b>

### D.5 Övriga information

Ingen övrig materiell information om värdering av tillgångar och skulder för solvensändamål finns att rapportera.

## E Finansiering

### E.1 Kapitalbas

Ett försäkringsbolag ska ha en kapitalbas som minst uppgår till solvenskapitalkravet, kapitalbasen får dock aldrig vara mindre än minimikapitalkravet. Genom Skandias livbolags affärs- och kapitalplanering och den egna risk- och solvensanalysen säkerställs att kapitalbasen är tillräcklig för att bära riskerna, det vill säga täcker kapitalkravet under hela affärsplaneperioden. I framåtblickande analyser bedöms framtida möjliga utveckling av kapitalkrav, kapitalbehov och kapitalbas över en femårsperiod, i förväntan såväl som i stressade scenarion.

I nedan tabell visas en brygga från eget kapital i årsredovisningen till Skandias livbolags primärkapital. De värderingskillnader som finns mellan finansiell redovisning och solvensändamål beskrivs närmare i avsnitt D Värdering för solvensändamål.

Tabell E.1 a Brygga från eget kapital till primärkapital

kSEK	2017	2016
<b>Eget kapital enligt årsredovisning</b>	<b>157 143 118</b>	<b>141 563 139</b>
Omvärdering av innehav i dotterbolag och intressebolag	19 524 593	20 027 531
Omvärdering av förutbetalda anskaffningskostnader	-671 717	-574 902
Omvärdering övriga skulder	601 621	586 628
Omvärdering av försäkringstekniska avsättningar	2 681 354	1 328 313
<b>Summa primärkapital</b>	<b>179 278 969</b>	<b>162 930 709</b>

Kravet på tillräcklig kapitalbas avser att säkerställa att sådana tillgångar som motsvarar solvenskapitalkravet kan täcka oväntade förluster i verksamheten. De poster som ingår i kapitalbasen måste därför ha förmåga att täcka förluster. Eftersom förlusttäckningsförmågan varierar mellan olika poster i kapitalbasen ska posterna i kapitalbasen delas in och klassificeras i tre kvalitetsnivåer beroende av om dessa är primärkapital eller tilläggskapital och i vilken omfattning posterna har full förlusttäckningsförmåga och full efterställdhet. Skandias livbolags kapitalbas består i sin helhet av primärkapital, motsvarande det belopp med vilket tillgångar överstiger skulder i solvensbalansräkningen.

Tabell E.1 b Kapitalbas

kSEK	2017	2016
Primärkapital	179 278 969	162 930 709
Tilläggskapital	—	—
Kapitalbas för att täcka minimikapitalkrav	179 278 969	162 930 709
Kapitalbas för att täcka solvenskapitalkrav	179 278 969	162 930 709

Under rapporteringsperioden har kapitalbasen ökat med 16 348 260 kSEK, huvudsakligen som en följd av en god avkastning på bolagets traditionella portfölj.

### E.2 Solvenskapitalkrav och minimikapitalkrav

Solvenskapitalkravet ska beräknas så att försäkringsbolaget kan infria sina åtaganden med 99,5 procents sannolikhet under de kommande tolv månaderna. Beräkningen ska ske under antagandet att bolaget kommer att fortsätta att driva sin verksamhet. Solvenskapitalkravet ska beräknas enligt en standardformel eller med en av Finansinspektionen godkänd intern modell. Skandias livbolag beräknar solvenskapitalkravet utifrån standardformeln för den del som omfattas av Solvens 2.

För tjänstepensionsförsäkring följer Skandias livbolag den övergångsreglering som innebär att kapitalbas och kapitalkrav beräknas enligt Solvens 1. Kapitalbas och kapitalkrav för övrig livförsäkring beräknas enligt Solvens 2. Solvenskapitalkravet utgörs därmed av en blandning av Solvens 1 och Solvens 2.

Tabell E.2 Solvenskapitalkrav och minimikapitalkrav

	2017	2016
Minimikapitalkrav, MCR <sup>1</sup>	11 041 096	10 098 752
Solvenskapitalkrav, SCR <sup>1,2</sup>	44 164 384	40 395 008
Solvensknot (kapitalbas/solvenskapitalkrav)	406%	403%
Solvensknot (kapitalbas/minimikapitalkrav)	1 624%	1 613%

<sup>1</sup> Under 2016 genomfördes en metodförändring avseende beräkning av solvenskapitalkrav för kundbeteenderisk (annulationsrisk) som medförde en minskning av solvenskapitalkravet per 31 december 2016. Metodförändringen är under granskning av Finansinspektionen.

<sup>2</sup> Notera att beloppet för 2017 har ändrats efter årsredovisningens publicering.

Det ökade solvenskapitalkravet på 3 769 376 kSEK beror huvudsakligen på ökat solvenskapitalkrav för marknadsrisk avseende övrig livförsäkring till följd av att den traditionella portföljen ökat i värde under året.

Skandias livbolag har inte genomfört några materiella metodförändringar avseende beräkning av solvenskapitalkrav under året. Däremot genomfördes en materiell metodförändring föregående år. Metodförändringen avsåg kundbeteenderisk (annulationsrisk) inom livförsäkring och medförde en minskning av solvenskapitalkravet för övrig livförsäkring. Metodförändringen genomfördes i samband med en omvärdering av risken vid beräkning av bolagets försäkringstekniska avsättningar (se beskrivning under avsnitt D.2 Försäkringstekniska avsättningar). Den ändrade metoden för solvenskapitalkravet, tillsammans med den ändrade metoden vid beräkning av försäkringstekniska avsättningar, bedömdes ge ett bättre mått av annulationsrisken och en mer realistisk riskprofil för Skandias livbolag. Bedömningen gjordes mot bakgrund av dels hur försäkringsvillkoren är utformade dels hur denna risk hanteras vid beräkning av försäkringstekniska avsättningar samt mot bakgrund av Direktiv 2009/138/EG, artikel 91. Metodförändringen är under granskning av Finansinspektionen. Utfallet av granskningen kan komma att öka solvenskapitalkravet för kundbeteenderisk avseende övrig livförsäkring och minska kapitalbasen till följd av en ökad riskmarginal för övrig livförsäkring.

Bolagets solvenskapitalkrav uppdelat på riskmoduler redovisas i bilaga 6.

Vid beräkning av solvenskapitalkrav för katastrofrisk inom livförsäkringsrisk har förenklingar använts.

### **E.3 Användning av undergruppen för durationsbaserad aktiekursrisk vid beräkning av solvenskapitalkravet**

Skandias livbolag använder inte undergrupp för durationsbaserad aktiekursrisk vid beräkning av solvenskapitalkravet.

### **E.4 Skillnader mellan standardformeln och använda interna modeller**

Skandias livbolag använder inte interna modeller i beräkningen av solvenskapitalkrav.

### **E.5 Överträdelse av minimikapitalkravet och solvenskapitalkravet**

Skandias livbolags kapitalbas har överstigit såväl minimikapitalkravet som solvenskapitalkravet med god marginal under 2017.

### **E.6 Övrig information**

Ingen övrig materiell information om Skandias livbolags finansiering finns att rapportera.

## Ordlista

**Aktsamhetsprincipen** Principen syftar till att ta tillvara kundernas intressen genom att kapitalet ska förvaltas för att ge så hög förväntad avkastning som möjligt utan att ta för stora risker.

**Alternativa värderingsmetoder** Värderingsmetoder för tillgångar där noterade priser på aktiva marknader för identiska eller liknande instrument inte finns tillgängliga.

**Bästa skattning av försäkringsåtaganden** Nuvärdet av försäkringsavtalens samtliga kassaflöden beräknade med realistiska antaganden.

**Diskonteringsränta** Ränta som används vid nuvärdesberäkning av försäkringstekniska avsättningar.

**EIOPA** European Insurance and Occupational Pensions Authority, det vill säga den Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten.

**ERSA** Egen risk- och solvensanalys, på engelska Own Risk and Solvency Assessment.

**Försäkringstekniska avsättningar** När en kund tecknar en försäkring ingår kunden ett försäkringsavtal med Skandias livbolag, avtalet ger upphov till ett försäkringsåtagande för Skandia. Detta åtagande ska värderas vilket ger upphov till en skuld i balansräkningen. Skulden, försäkringstekniska avsättningar, värderas utifrån av lagstiftare föreskrivna regler. Skandias livbolag beräknar två olika försäkringstekniska avsättningar, en till den finansiella redovisningen och en för solvensändamål.

**Försäkringstekniska avsättningar för solvensändamål där Solvens 2 tillämpas** Ska principiellt motsvara ett belopp som en annan försäkringsgivare är beredd att ta över åtagandet för. Består av en bästa skattning av skulden och en riskmarginal.

**Internt kapitalkrav** Styrelse fastställer hur mycket kapital Skandias livbolag behöver hålla för sina risker med hjälp av en internt utvecklad kapitalmodell. Används i den interna styrningen inom Skandiagruppen.

**ISDA- och CSA-avtal** ISDA – International Swaps and Derivatives Association, CSA – Credit Support Annex, legalt dokument som reglerar kreditsupport.

**Kapitalbas** Kapitalbasen motsvarar primärkapital och eventuellt tilläggskapital. Primärkapitalet motsvarar det belopp med vilket tillgångar överskrider skulder i solvensbalansräkningen efter eventuella avdrag/tillägg.

**Kapitalkrav** Krav på hur mycket kapital som bolaget behöver hålla för sina risker. Storleken på kapitalkraven baseras på hur bolagets tillgångar och skulder utvecklas i olika scenarier.

**Kreditspread** Skillnaden i pris mellan obligationer som har samma löptid men olika kreditvärdighet.

**Legalt kapitalkrav** Kapitalkrav enligt försäkringsrörelselagen.

**Premieinkomst** De pengar som Skandias livbolags kunder betalat in under året.

**Riskapitrestriktion** Begränsar vilka och hur mycket risk Skandias livbolag utsätter försäkringstagarna för i form av mer eller mindre bindande restriktioner. Styrelsen beslutar om riskapitrestriktionerna.

**Riskmandat** Skandiagruppens samlade riskutrymme, det vill säga Skandiagruppens kapitalbas enligt intern kapitalmodell, fördelas i form av riskmandat till olika delar av Skandiagruppens verksamhet, främst dotterbolag och Skandias livbolags kapitalförvaltning.

**Riskmarginal** Explicit marginal för att ta höjd för osäkerhet inom bästa skattning av försäkringsåtagandet.

**Riskreducerande tekniker** Skandia använder i viss utsträckning riskreducerande tekniker, till exempel återförsäkring och finansiella derivat. Vid beräkning av solvenskapitalkrav enligt Solvens 2 är det tillåtet att inkludera så kallade riskreducerande tekniker om dessa uppfyller vissa definierade kvalitativa kriterier.

**Skandiagruppen** Försäkringsgruppen Skandia. Omfattningen av Skandiagruppen överensstämmer med Skandiakoncernens omfattning.

**Skuldtäckning** Skillnaden mellan värdet av tillgångar i förmånsrättsregistret och försäkringstekniska avsättningar för solvensändamål.

**Solvens 1** Äldre regler för beräkning av kapitalkrav och kapitalbas.

**Solvens 2** Ett heltäckande regelverk för försäkringsbolag och försäkringsgrupper som trädde ikraft den 1 januari 2016.

**Solvensbalansräkning** En balansräkning med verkliga värden som behöver upprättas i och med nya regler i Solvens 2.

**Solvensgrad** Relationen mellan tillgångar och försäkringstekniska avsättningar för solvensändamål.

**Solvensmarginal** Kapitalkrav enligt Solvens 1, ska utgöra cirka 4,3 procent av försäkringstekniska avsättningar.

**Solvensrisk** Risken för att Skandias livbolag inte kan fullfölja sina åtaganden enligt försäkringsavtal.

**Solvenskapitalkrav** SCR, på engelska Solvency Capital Requirement. Kapitalkrav enligt försäkringsrörelselagen.

**Standardformeln** De regler som ska tillämpas för att beräkna solvenskapitalkravet för bolag som omfattas av Solvens 2 och som inte har fått godkänt för att använda en intern modell.

**Tracking error** ("aktiv risk") Nyckeltalet visar hur mycket en portföljs avkastning svänger i värde i förhållande till sitt jämförelseindex. Beräknas som standardavvikelsen hos skillnaden mellan portföljens och jämförelseindexets avkastning

**Trafikljuset** Finansinspektionens tillsynsverktyg.

**Traditionella tillgångar** Noterade aktier och räntebärande instrument.

**Återbäringsränta** Det överskott som uppstår i verksamheten fördelas inte direkt till Skandias livbolags kunder utan med en återbäringsränta, som jämnar ut avkastningen över tid.

**Övergångsperiod för övergångsregler för tjänstepensionsförsäkringsverksamhet** Enligt nuvarande svensk lagstiftning upphör övergångsreglerna 31 december 2019. EU lagstiftning ger dock Sverige möjlighet att förlänga övergångsperioden till 31 december 2022.



# Bilagor

## Bilaga 1 Placeringar i dotter- och intressebolag

	Organisationsnummer	Säte	Antal aktier	Kapitalandel, %
Försäkringsaktiebolaget Skandia	502017-3083	Stockholm	1 030 762 688	100
Skandia Fastigheter Holding AB	556140-2826	Stockholm	50 000	100
Skandia Link Livsforsikring A/S	20952237	Köpenhamn	7 473	100
Skandia Investment Management AB	556606-6832	Stockholm	1 000	100
Skandia Försäljning AB	556649-0362	Stockholm	1 000	100
Skandikon Pensionsadministration AB	556217-8300	Stockholm	1 000	100
Skandia Operations Center UAB	304048351	Vilnius	151 632 511	100
Skandikon Administration AB	556023-4782	Malmö	1 200	100
Skandia Asset Management Fondsmæglerselskab A/S	31613876	Köpenhamn	8 000 000	100
Skandia A/S	27192319	Köpenhamn	500	100
Skandia Brands AB	556000-1033	Stockholm	3 639 552	100
Försäkringsgirot Sverige AB	556482-4471	Stockholm	5 000 000	25

## Bilaga 2 Balansräkning S.02.01.02

Tillgångar	Solvens II- värde	
		CO010
Immateriella tillgångar	R0030	—
Uppskjutna skattefordringar	R0040	2 787
Överskott av pensionsförmåner	R0050	—
Materiella anläggningstillgångar som innehas för eget bruk	R0060	46 475
Placeringstillgångar (andra än tillgångar som innehas för index- och fondförsäkringsavtal)	R0070	435 690 113
Fastighet (annat än för eget bruk)	R0080	—
Innehav i anknutna företag, inklusive intressebolag	R0090	61 701 381
Aktier	R0100	126 642 644
Aktier – börsnoterade	R0110	75 966 709
Aktier – icke börsnoterade	R0120	50 675 935
Obligationer	R0130	195 072 725
Statsobligationer	R0140	66 655 353
Företagsobligationer	R0150	128 417 372
Strukturerade produkter	R0160	—
Värdepapperiserade lån och lån med ställda säkerheter	R0170	—
Investeringsfonder	R0180	35 753 468
Derivat	R0190	1 405 467
Banktillgodohavanden som inte är likvida medel	R0200	—
Övriga investeringar	R0210	15 114 428
Tillgångar som innehas för index-reglerade avtal och fondförsäkringsavtal	R0220	—
Lån och hypotekslån	R0230	3 184 088
Lån på försäkringsbrev	R0240	—
Lån och hypotekslån till fysiska personer	R0250	—
Andra lån och hypotekslån	R0260	3 184 088
Fordringar enligt återförsäkringsavtal från:	R0270	—
Skadeförsäkring och sjukförsäkring som liknar skadeförsäkring	R0280	—
Skadeförsäkring exklusive sjukförsäkring	R0290	—
Sjukförsäkring som liknar skadeförsäkring	R0300	—
Livförsäkring och sjukförsäkring som liknar livförsäkring, exklusive sjukförsäkring samt index- och fondförsäkringsavtal	R0310	—
Sjukförsäkring som liknar livförsäkring	R0320	—
Livförsäkring exklusive sjukförsäkring samt index- och fondförsäkringsavtal	R0330	—
Livförsäkring med indexreglerade förmåner och fondförsäkring	R0340	—
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	R0350	—
Försäkringsfordringar och fordringar på förmedlare	R0360	—
Återförsäkringsfordringar	R0370	8 900
Fordringar (kundfordringar, inte försäkring)	R0380	1 510 726
Egna aktier (direkt innehav)	R0390	—
Fordringar avseende primärkapitalposter eller garantikapital som infordrats men ej inbetalats	R0400	—
Kontanter och andra likvida medel	R0410	6 443 898
Övriga tillgångar som inte visas någon annanstans	R0420	1 167 491
<b>Summa tillgångar</b>	<b>R0500</b>	<b>448 054 478</b>

## Fortsättning Bilaga 2 Balansräkning S.02.01.02

Skulder	Solvens II- värde	
		CO010
Försäkringstekniska avsättningar – skadeförsäkring	R0510	—
Försäkringstekniska avsättningar – skadeförsäkring (exklusive sjukförsäkring)	R0520	—
Försäkringstekniska avsättningar beräknade som helhet	R0530	—
Bästa skattning	R0540	—
Riskmarginal	R0550	—
Försäkringstekniska avsättningar – sjukförsäkring (liknande skadeförsäkring)	R0560	—
Försäkringstekniska avsättningar beräknade som helhet	R0570	—
Bästa skattning	R0580	—
Riskmarginal	R0590	—
Försäkringstekniska avsättningar – livförsäkring (exklusive indexreglerade avtal och fondförsäkringsavtal)	R0600	243 316 539
Försäkringstekniska avsättningar – sjukförsäkring (liknande livförsäkring)	R0610	4 260 200
Försäkringstekniska avsättningar beräknade som helhet	R0620	3 401 501
Bästa skattning	R0630	812 876
Riskmarginal	R0640	45 824
Försäkringstekniska avsättningar – livförsäkring (exklusive sjukförsäkring samt indexreglerade avtal och fondförsäkringsavtal)	R0650	243 056 339
Försäkringstekniska avsättningar beräknade som helhet	R0660	171 461 779
Bästa skattning	R0670	70 372 193
Riskmarginal	R0680	1 222 367
Försäkringstekniska avsättningar – indexreglerade avtal och fondförsäkringsavtal	R0690	—
Försäkringstekniska avsättningar beräknade som helhet	R0700	—
Bästa skattning	R0710	—
Riskmarginal	R0720	—
Eventualförpliktelser	R0740	—
Andra avsättningar än försäkringstekniska avsättningar	R0750	—
Pensionsåtaganden	R0760	45 706
Depåer från återförsäkrare	R0770	—
Uppskjutna skatteskulder	R0780	289 530
Derivat	R0790	1 749 653
Skulder till kreditinstitut	R0800	16 166 283
Andra finansiella skulder än skulder till kreditinstitut	R0810	—
Försäkringsskulder och skulder till förmedlare	R0820	1 644 343
Återförsäkringsskulder	R0830	—
Skulder (leverantörsskulder, inte försäkring)	R0840	1 091 281
Efterställda skulder	R0850	—
Efterställda skulder som inte ingår i primärkapitalet	R0860	—
Efterställda skulder som ingår i primärkapitalet	R0870	—
Övriga skulder som inte visas någon annanstans	R0880	472 175
<b>Summa skulder</b>	<b>R0900</b>	<b>268 775 509</b>
<b>Belopp med vilket tillgångar överskrider skulder</b>	<b>R1000</b>	<b>179 278 969</b>

## Bilaga 3 Premier, ersättningar och kostnader per affärsgrän S.05.01.02

Affärsgrän för: skadeförsäkring och återförsäkringsförpliktelser  
(direkt försäkring och beviljad proportionell återförsäkring)

		Sjukvårds- försäkring C0010	Försäkring avseende inkomst- skydd C0020	Trygghets- försäkring vid arbets- skada C0030	Ansvars- försäkring för motor- fordon C0040	Övrig motor- fordons- försäkring C0050	Sjö-, luft- farts- och transport- försäkring C0060	Försäkring mot brand och annan skada på egendom C0070	Allmän ansvars- försäkring C0080	Kredit- och borgens- försäkring C0090
<b>Premieinkomst</b>										
Brutto - direkt försäkring	R0110	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brutto - mottagen proportionell återförsäkring	R0120	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brutto - mottagen icke-proportionell återförsäkring	R0130	>>>	>>>	>>>	>>>	>>>	>>>	>>>	>>>	>>>
Återförsäkrarens andel	R0140	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Netto	R0200	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<b>Intjänade premier</b>										
Brutto - direkt försäkring	R0210	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brutto - mottagen proportionell återförsäkring	R0220	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brutto - mottagen icke-proportionell återförsäkring	R0230	>>>	>>>	>>>	>>>	>>>	>>>	>>>	>>>	>>>
Återförsäkrarens andel	R0240	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Netto	R0300	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<b>Inträffade skadekostnader</b>										
Brutto - direkt försäkring	R0310	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brutto - mottagen proportionell återförsäkring	R0320	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brutto - mottagen icke-proportionell återförsäkring	R0330	>>>	>>>	>>>	>>>	>>>	>>>	>>>	>>>	>>>
Återförsäkrarens andel	R0340	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Netto	R0400	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<b>Ändringar inom övriga avsättningar</b>										
Brutto - direkt försäkring	R0410	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brutto - mottagen proportionell återförsäkring	R0420	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brutto - mottagen icke-proportionell återförsäkring	R0430	>>>	>>>	>>>	>>>	>>>	>>>	>>>	>>>	>>>
Återförsäkrarens andel	R0440	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Netto	R0500	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Uppkomna kostnader	R0550	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Övriga kostnader	R1200	>>>	>>>	>>>	>>>	>>>	>>>	>>>	>>>	>>>
<b>Totala kostnader</b>	<b>R1300</b>	>>>	>>>	>>>	>>>	>>>	>>>	>>>	>>>	>>>

Fortsättning Bilaga 3 Premier, ersättningar och kostnader per affärsgren S.05.01.02

		Affärsgren för: <b>skadeförsäkring och återförsäkringsförpliktelser (direkt försäkring och beviljad proportionell återförsäkring)</b>			Affärsgren för: <b>mottagen icke-proportionell återförsäkring</b>				Totalt
		Rätts- skydds- försäkring C0100	Assistans- försäkring C0110	Försäkring mot eko- nomiska förluster av olika slag C0120	Sjuk- försäkring C0130	Olycksfall C0140	Sjöfart, luftfart, transport C0150	Fastigheter C0160	
<b>Premieinkomst</b>									
Brutto – direkt försäkring	R0110	–	–	–	<del>–</del>	<del>–</del>	<del>–</del>	<del>–</del>	–
Brutto – mottagen proportionell återförsäkring	R0120	–	–	–	<del>–</del>	<del>–</del>	<del>–</del>	<del>–</del>	–
Brutto – mottagen icke-proportionell återförsäkring	R0130	<del>–</del>	<del>–</del>	<del>–</del>	–	–	–	–	–
Återförsäkrarens andel	R0140	–	–	–	–	–	–	–	–
Netto	R0200	–	–	–	–	–	–	–	–
<b>Intjänade premier</b>									
Brutto – direkt försäkring	R0210	–	–	–	<del>–</del>	<del>–</del>	<del>–</del>	<del>–</del>	–
Brutto – mottagen proportionell återförsäkring	R0220	–	–	–	<del>–</del>	<del>–</del>	<del>–</del>	<del>–</del>	–
Brutto – mottagen icke-proportionell återförsäkring	R0230	<del>–</del>	<del>–</del>	<del>–</del>	–	–	–	–	–
Återförsäkrarens andel	R0240	–	–	–	–	–	–	–	–
Netto	R0300	–	–	–	–	–	–	–	–
<b>Inträffade skadekostnader</b>									
Brutto – direkt försäkring	R0310	–	–	–	<del>–</del>	<del>–</del>	<del>–</del>	<del>–</del>	–
Brutto – mottagen proportionell återförsäkring	R0320	–	–	–	<del>–</del>	<del>–</del>	<del>–</del>	<del>–</del>	–
Brutto – mottagen icke-proportionell återförsäkring	R0330	<del>–</del>	<del>–</del>	<del>–</del>	–	–	–	–	–
Återförsäkrarens andel	R0340	–	–	–	–	–	–	–	–
Netto	R0400	–	–	–	–	–	–	–	–
<b>Ändringar inom övriga avsättningar</b>									
Brutto – direkt försäkring	R0410	–	–	–	<del>–</del>	<del>–</del>	<del>–</del>	<del>–</del>	–
Brutto – mottagen proportionell återförsäkring	R0420	–	–	–	<del>–</del>	<del>–</del>	<del>–</del>	<del>–</del>	–
Brutto – mottagen icke-proportionell återförsäkring	R0430	<del>–</del>	<del>–</del>	<del>–</del>	–	–	–	–	–
Återförsäkrarens andel	R0440	–	–	–	–	–	–	–	–
Netto	R0500	–	–	–	–	–	–	–	–
<b>Uppkomna kostnader</b>	<b>R0550</b>	–	–	–	–	–	–	–	–
<b>Övriga kostnader</b>	<b>R1200</b>	<del>–</del>	<del>–</del>	<del>–</del>	<del>–</del>	<del>–</del>	<del>–</del>	<del>–</del>	–
<b>Totala kostnader</b>	<b>R1300</b>	<del>–</del>	<del>–</del>	<del>–</del>	<del>–</del>	<del>–</del>	<del>–</del>	<del>–</del>	–

Fortsättning Bilaga 3 Premier, ersättningar och kostnader per affärsgren S.05.01.02

	Affärsgren för: livförsäkringsförpliktelser						Livåterförsäkringsförpliktelser		Totalt
	Sjukförsäkring C0210	Försäkring med rätt till överskott C0220	Fondförsäkring och indexförsäkring C0230	Annan livförsäkring C0240	Skadeliv- räntor till följd av skadeförsäkringsavtal som härrör från C0250	Livräntor som härrör från skadeförsäkringsavtal och som avser andra försäkringsförpliktelser än sjukförsäkringsförpliktelser C0260	Sjukförsäkring mottagen återförsäkring C0270	Livåterförsäkring C0280	
<b>Premieinkomst</b>									
Brutto	R1410	1 123 945	23 146 564	—	—	—	—	—	24 270 509
Återförsäkrarens andel	R1420	10 677	3 296	—	—	—	—	—	13 974
Netto	R1500	1 113 268	23 143 267	—	—	—	—	—	24 256 535
<b>Intjänade premier</b>									
Brutto	R1510	1 123 945	23 146 564	—	—	—	—	—	24 270 509
Återförsäkrarens andel	R1520	10 677	3 296	—	—	—	—	—	13 974
Netto	R1600	1 113 268	23 143 267	—	—	—	—	—	24 256 535
<b>Inträffade skadekostnader</b>									
Brutto	R1610	809 907	12 387 307	—	—	—	—	—	13 197 214
Återförsäkrarens andel	R1620	—	13 500	—	—	—	—	—	13 500
Netto	R1700	809 907	12 373 807	—	—	—	—	—	13 183 714
<b>Ändringar inom övriga avsättningar</b>									
Brutto	R1710	—	—	—	—	—	—	—	—
Återförsäkrarens andel	R1720	—	—	—	—	—	—	—	—
Netto	R1800	—	—	—	—	—	—	—	—
<b>Uppkomna kostnader</b>	R1900	241 817	1 646 442	—	—	—	—	—	1 888 259
<b>Övriga kostnader</b>	R2500	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	—
<b>Totala kostnader</b>	R2600	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	1 888 259

## Bilaga 4 Försäkringstekniska avsättningar för livförsäkring och SLT sjukförsäkring S.12.01.02

	R	Fondförsäkring och indexförsäkring				Annan livförsäkring			Skadeliv-räntor till följd av skadeförsäkringsavtal som härrör från andra försäkrings-åtaganden än sjukförsäkrings-åtaganden	Mottagen återförsäkring	Totalt (livförsäkring utom sjukförsäkring, inkl. fond- och indexförsäkring)
		Försäkring med rätt till över skott	C0030	Avtal utan optioner och garantier	Avtal med optioner eller garantier	C0060	Avtal utan optioner och garantier	Avtal med optioner eller garantier			
		C0020		C0040	C0050		C0070	C0080			
<b>Försäkringstekniska avsättningar beräknade som helhet</b>	<b>R0010</b>	171 461 779	—	<del>—</del>	<del>—</del>	—	<del>—</del>	<del>—</del>	—	—	171 461 779
Totala medel som kan återkrävas från återförsäkring/specialföretag och finansiell återförsäkring efter justering för förväntade förluster till följd av motpartsfallissemang associerat med försäkringstekniska avsättningar beräknade som helhet	<b>R0020</b>	—	—	<del>—</del>	<del>—</del>	—	<del>—</del>	<del>—</del>	—	—	—
<b>Försäkringstekniska avsättningar beräknade som summan av bästa skattning och riskmarginal</b>		<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>
<b>Bästa skattning</b>		<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>
<b>Bästa skattning, brutto</b>	<b>R0030</b>	70 372 193	<del>—</del>	—	—	<del>—</del>	—	—	—	—	70 372 193
Det totala belopp som kan återkrävas från återförsäkring och specialföretag efter justering för förväntade förluster till följd av att motparten fallerar	<b>R0080</b>	—	<del>—</del>	—	—	<del>—</del>	—	—	—	—	—
Bästa skattning minus belopp som kan återkrävas från återförsäkring och specialföretag och finansiell återförsäkring	<b>R0090</b>	70 372 193	<del>—</del>	—	—	<del>—</del>	—	—	—	—	70 372 193
<b>Riskmarginal</b>	<b>R0100</b>	1 222 367	—	<del>—</del>	<del>—</del>	—	<del>—</del>	<del>—</del>	—	—	1 222 367
<b>Belopp avseende övergångsätgården för försäkringstekniska avsättningar</b>		<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>
Försäkringstekniska avsättningar beräknade som helhet	<b>R0110</b>	—	—	<del>—</del>	<del>—</del>	—	<del>—</del>	<del>—</del>	—	—	—
Bästa skattning	<b>R0120</b>	—	<del>—</del>	—	—	<del>—</del>	—	—	—	—	—
Riskmarginal	<b>R0130</b>	—	—	<del>—</del>	<del>—</del>	—	<del>—</del>	<del>—</del>	—	—	—
<b>Försäkringstekniska avsättningar – totalt</b>	<b>R0200</b>	243 056 339	—	<del>—</del>	<del>—</del>	—	<del>—</del>	<del>—</del>	—	—	243 056 339

## Fortsättning Bilaga 4 Försäkringstekniska avsättningar för livförsäkring och SLT sjukförsäkring S.12.01.02

		Sjukförsäkring som liknar livförsäkring			Skadeliv- räntor till följd av skadeförsäk- ringsavtal som härrör från sjuk- försäkrings- åtaganden	Mottagen återförsäk- ring, Sjukför- säkring	Totalt, sjuk- försäkring som liknar livförsäkring
		C0160	Avtal utan optioner och garantier C0170	Avtal med optioner eller garantier C0180			
<b>Försäkringstekniska avsättningar beräknade som helhet</b>	<b>R0010</b>	<b>3 401 501</b>	<del>—</del>	<del>—</del>	—	—	<b>3 401 501</b>
Totala medel som kan återkrävas från återförsäkring/ specialföretag och finansiell återförsäkring efter justering för förväntade förluster till följd av motpartsfallisse- mang associerat med försäkringstekniska avsättningar beräknade som helhet	<b>R0020</b>	—	<del>—</del>	<del>—</del>	—	—	—
<b>Försäkringstekniska avsättningar beräknade som summan av bästa skattning och riskmarginal</b>		<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>
<b>Bästa skattning</b>		<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>
<b>Bästa skattning, brutto</b>	<b>R0030</b>	<del>—</del>	<b>812 876</b>	—	—	—	<b>812 876</b>
Det totala belopp som kan återkrävas från återförsäkring och specialföretag efter justering för förväntade förluster till följd av att motparten fallerar	<b>R0080</b>	<del>—</del>	—	—	—	—	—
Bästa skattning minus belopp som kan återkrävas från återförsäkring och specialföretag och finansiell återförsäkring	<b>R0090</b>	<del>—</del>	812 876	—	—	—	812 876
<b>Riskmarginal</b>	<b>R0100</b>	<b>45 824</b>	<del>—</del>	<del>—</del>	—	—	<b>45 824</b>
<b>Belopp avseende övergångsåtgärden för försäkringstekniska avsättningar</b>		<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>
Försäkringstekniska avsättningar beräknade som helhet	<b>R0110</b>	—	<del>—</del>	<del>—</del>	—	—	—
Bästa skattning	<b>R0120</b>	<del>—</del>	—	—	—	—	—
Riskmarginal	<b>R0130</b>	—	<del>—</del>	<del>—</del>	—	—	—
<b>Försäkringstekniska avsättningar - totalt</b>	<b>R0200</b>	<b>4 260 200</b>	<del>—</del>	<del>—</del>	—	—	<b>4 260 200</b>



## Bilaga 5 Kapitalbas S.23.01.01

			Nivå 1 – utan be- gränsningar	Nivå 1 – begränsad	Nivå 2	Nivå 3
	Totalt					
	C0010	C0020	C0030	C0040	C0050	
<b>Primärkapital före avdrag för ägarintressen i andra finansiella sektorer enligt artikel 68 i delegerade förordning (EU) nr 2015/35</b>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>
Stamaktiekapital (egna aktier brutto)	R0010	—	—	<del>—</del>	—	<del>—</del>
Överkursfond relaterad till stamaktiekapital	R0030	—	—	<del>—</del>	—	<del>—</del>
Garantikapital, medlemsavgifter eller motsvarande primärkapitalpost för ömsesidiga och liknande företag	R0040	—	—	<del>—</del>	—	<del>—</del>
Efterställda medlemskonton	R0050	—	<del>—</del>	—	—	—
Överskottsmedel	R0070	60 330 484	60 330 484	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>
Preferensaktier	R0090	—	<del>—</del>	—	—	—
Överkursfond relaterad till preferensaktier	R0110	—	<del>—</del>	—	—	—
Avstämningsreserv	R0130	16 136 677	16 136 677	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>
Efterställda skulder	R0140	—	<del>—</del>	—	—	—
Ett belopp som är lika med värdet av uppskjutna skattefordringar netto	R0160	—	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	—
Andra kapitalbasposter som godkänts av tillsynsmyndigheten som primärkapital som ej specificeras ovan	R0180	102 811 807	102 811 807	—	—	—
<b>Kapitalbas från den finansiella redovisningen som inte bör ingå i avstämningsreserven och inte uppfyller kriterierna för att klassificeras som kapitalbas enligt Solvens II</b>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>
Kapitalbas från den finansiella redovisningen som inte bör ingå i avstämningsreserven och inte uppfyller kriterierna för att klassificeras som kapitalbas enligt Solvens II	R0220	—	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>
<b>Avdrag</b>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>
Avdrag för ägarintressen i finansinstitut och kreditinstitut	R0230	—	—	—	—	<del>—</del>
<b>Totalt primärkapital efter avdrag</b>	R0290	179 278 969	179 278 969	—	—	—
<b>Tilläggskapital</b>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>
Obetalt och ej infordrat garantikapital inlösningsbart på begäran	R0300	—	<del>—</del>	<del>—</del>	—	<del>—</del>
Obetalt och ej infordrat garantikapital, obetalda och ej infordrade medlemsavgifter eller motsvarande primärkapitalpost för ömsesidiga och liknande företag, som kan inlösas på begäran	R0310	—	<del>—</del>	<del>—</del>	—	<del>—</del>
Obetalda och ej infordrade preferensaktier inlösningsbara på begäran	R0320	—	<del>—</del>	<del>—</del>	—	—
Ett rättsligt bindande åtagande att på begäran teckna och betala för efterställda skulder	R0330	—	<del>—</del>	<del>—</del>	—	—
Bankkreditiv och garantier enligt artikel 96.2 i direktiv 2009/138/EG	R0340	—	<del>—</del>	<del>—</del>	—	<del>—</del>
Andra bankkreditiv och garantier än enligt artikel 96.2 i direktiv 2009/138/EG	R0350	—	<del>—</del>	<del>—</del>	—	—
Framtida fodran av ytterligare bidrag från medlemmar enligt artikel 96.3 första stycket i direktiv 2009/138/EG	R0360	—	<del>—</del>	<del>—</del>	—	<del>—</del>
Framtida fodran av ytterligare bidrag från medlemmar – andra än enligt artikel 96.3 första stycket i direktiv 2009/138/EG	R0370	—	<del>—</del>	<del>—</del>	—	—
Annat tilläggskapital	R0390	—	<del>—</del>	<del>—</del>	—	—
<b>Sammanlagt tilläggskapital</b>	R0400	—	<del>—</del>	<del>—</del>	—	—
<b>Tillgänglig och medräkningsbar kapitalbas</b>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>
Total tillgänglig kapitalbas för att täcka solvenskapitalkravet	R0500	179 278 969	179 278 969	—	—	—
Total tillgänglig kapitalbas för att täcka minimikapitalkravet	R0510	179 278 969	179 278 969	—	—	<del>—</del>
Total medräkningsbar kapitalbas för att täcka solvenskapitalkravet	R0540	179 278 969	179 278 969	—	—	—
Total medräkningsbar kapitalbas för att täcka minimikapitalkravet	R0550	179 278 969	179 278 969	—	—	<del>—</del>
<b>Solvenskapitalkrav</b>	R0580	44 164 384	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>
<b>Minimikapitalkrav</b>	R0600	11 041 096	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>
<b>Medräkningsbar kapitalbas i förhållande till solvenskapitalkrav</b>	R0620	406%	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>
<b>Medräkningsbar kapitalbas i förhållande till minimikapitalkrav</b>	R0640	1 624%	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>	<del>—</del>

Fortsättning Bilaga 5 Kapitalbas S.23.01.01

	<b>C0060</b>	
<b>Avstämningsreserv</b>		<del>—</del>
Belopp med vilket tillgångar överskrider skulder	<b>R0700</b>	179 278 969
Egna aktier (som innehas direkt och indirekt)	<b>R0710</b>	—
Förtutsebarautdelningar, utskiftningar och avgifter	<b>R0720</b>	—
Andra primärkapitalposter	<b>R0730</b>	163 142 291
Justering för kapitalbasposter med begränsningar med avseende på matchningsjusteringsportföljer och separata fonder	<b>R0740</b>	—
<b>Avstämningsreserv</b>	<b>R0760</b>	<b>16 136 677</b>
<b>Förväntade vinster</b>		<del>—</del>
Förväntade vinster som ingår i framtida premier – livförsäkringsverksamhet	<b>R0770</b>	—
Förväntade vinster som ingår i framtida premier – skadeförsäkringsverksamhet	<b>R0780</b>	—
<b>Totala förväntade vinster som ingår i framtida premier</b>	<b>R0790</b>	<b>—</b>

## Bilaga 6 Solvenskapitalkrav – för försäkringsbolag som omfattas av standardformeln S.25.01.21

		Solvens- kapitalkrav brutto C0110	Företags- specifika parametrar C0090	Förenklingar C0100
Marknadsrisk	R0010	36 105 787	×	—
Motpartsrisk	R0020	92 105	×	×
Teckningsrisk för livförsäkring	R0030	1 784 106	—	413 859
Teckningsrisk för sjukförsäkring	R0040	134 527	—	—
Teckningsrisk för skadeförsäkring	R0050	—	—	—
Diversifiering	R0060	-1 464 847	×	×
Immateriell tillgångsrisk	R0070	—	×	×
<b>Primärt solvenskapitalkrav</b>	<b>R0100</b>	<b>36 651 677</b>	×	×

<b>Beräkning av solvenskapitalkrav</b>		<b>C0100</b>
Operativ risk	R0130	320 333
Förlusttäckningskapacitet i försäkringstekniska avsättningar	R0140	—
Förlusttäckningskapacitet i uppskjutna skatter	R0150	-70 163
Kapitalkrav för verksamhet som drivs i enlighet med art. 4 i direktiv 2003/41/EG	R0160	7 262 536
<b>Solvenskapitalkrav exklusive kapitaltillägg</b>	<b>R0200</b>	<b>44 164 384</b>
Kapitaltillägg redan infört	R0210	—
<b>Solvenskapitalkrav</b>	<b>R0220</b>	<b>44 164 384</b>
<b>Övrig information om solvenskapitalkrav</b>		×
<b>Kapitalkrav för undergruppen för durationsbaserad aktiekursrisk</b>	<b>R0400</b>	<b>—</b>
Totalt belopp för teoretiska solvenskapitalkrav för återstående del	R0410	36 901 847
Totalt belopp för teoretiskt solvenskapitalkrav för separata fonder	R0420	7 262 536
Totalt belopp för teoretiskt solvenskapitalkrav för matchningsjusteringsportföljer	R0430	—
Diversifieringseffekter till följd av aggregering av nSCR separata fonder för artikel 304	R0440	—

## Bilaga 7 Minimikapitalkrav – både livförsäkrings- och skadeförsäkringsverksamhet S.28.02.01

	Skade- försäkrings- verksamhet	Liv- försäkrings- verksamhet		
	Minimikapitalkrav <sub>(L,NL)</sub>	Minimikapitalkrav <sub>(NL,L)</sub>		
	Resultat	Resultat		
	C0010	C0020		
Linjär formelkomponent för försäkrings- och återförsäkringsförpliktelser för skadeförsäkring	R0010	—	—	
<b>Skadeförsäkringsverksamhet</b>				
	Bästa skattning och försäkringstekniska avsättningar netto (efter återförsäkring/specialföretag) beräknade som helhet	Premieinkomst netto (efter återförsäkring) under de senaste 12 månaderna		
	C0030	C0040		
<b>Livförsäkringsverksamhet</b>				
	Bästa skattning och försäkringstekniska avsättningar netto (efter återförsäkring/specialföretag) beräknade som helhet	Premieinkomst netto (efter återförsäkring) under de senaste 12 månaderna		
	C0050	C0060		
Sjukvårdsförsäkring och proportionell återförsäkring	R0020	—	—	
Försäkring avseende inkomstskydd och proportionell återförsäkring	R0030	—	—	
Trygghetsförsäkring vid arbetsskada och proportionell återförsäkring	R0040	—	—	
Ansvarsförsäkring för motorfordon och proportionell återförsäkring	R0050	—	—	
Övrig motorfordonsförsäkring och proportionell återförsäkring	R0060	—	—	
Sjö-, luftfarts- och transportförsäkring och proportionell återförsäkring	R0070	—	—	
Försäkring mot brand och annan skada på egendom och proportionell återförsäkring	R0080	—	—	
Allmän ansvarsförsäkring och proportionell återförsäkring	R0090	—	—	
Kredit- och borgensförsäkring och proportionell återförsäkring	R0100	—	—	
Rättsskyddsförsäkring och proportionell återförsäkring	R0110	—	—	
Assistansförsäkring och proportionell återförsäkring	R0120	—	—	
Försäkring mot ekonomiska förluster av olika slag och proportionell återförsäkring	R0130	—	—	
Icke-proportionell sjukåterförsäkring	R0140	—	—	
Icke-proportionell olycksfallsåterförsäkring	R0150	—	—	
Icke-proportionell sjö-, luftfarts- och transportåterförsäkring	R0160	—	—	
Icke-proportionell egendomsåterförsäkring	R0170	—	—	

Fortsättning Bilaga 7 Minimikapitalkrav – både livförsäkrings- och skadeförsäkringsverksamhet S.28.02.01

	Skade- försäkrings- verksamhet	Liv- försäkrings- verksamhet
	Minimikapitalkrav <sub>(L,NL)</sub> Resultat	Minimikapitalkrav <sub>(L,L)</sub> Resultat
	C0070	C0080
<b>Linjär formelkomponent för försäkrings- och återförsäkringsförpliktelser för livförsäkring</b>	<b>R0200</b>	<b>7 323</b>
		<b>9 283 957</b>

	Skadeförsäkringsverksamhet		Livförsäkringsverksamhet	
	Bästa skattning och försäkringstekniska avsättningar netto (efter återförsäkring/specialföretag) beräknade som helhet	Premieinkomst netto (efter återförsäkring) under de senaste 12 månaderna	Bästa skattning och försäkringstekniska avsättningar netto (efter återförsäkring/specialföretag) beräknade som helhet	Premieinkomst netto (efter återförsäkring) under de senaste 12 månaderna
	C0090	C0100	C0110	C0120
Förpliktelser med rätt till andel i överskott – garanterade förmåner	R0210	—	241 050 117	—
Förpliktelser med rätt till andel i överskott – diskretionära förmåner	R0220	—	783 854	—
Försäkringsförpliktelser med indexreglerade förmåner och fondförsäkring	R0230	—	—	—
Annan liv(åter)försäkrings- och sjuk(åter)försäkringsförpliktelser	R0240	284 962	3 929 414	—
Sammanlagd risksumma för alla liv(åter)försäkringsförpliktelser	R0250	1 911 867	461 922 177	—

**Övergripande beräkning av minimikapitalkrav**

	C0130
Linjärt minimikapitalkrav	R0300 9 291 280
Solvenskapitalkrav	R0310 44 164 384
Högsta minimikapitalkrav	R0320 19 873 973
Lägst minimikapitalkrav	R0330 11 041 096
Kombinerat minimikapitalkrav	R0340 11 041 096
Tröskelvärde för minimikapitalkrav	R0350 60 397
<b>Minimikapitalkrav</b>	<b>R0400 11 041 096</b>

**Beräkning av teoretiskt minimikapitalkrav**

	Skade- försäkrings- verksamhet	Liv- försäkrings- verksamhet
	C0140	C0150
Teoretiskt linjärt minimikapitalkrav	R0500 7 323	9 283 957
Teoretiskt solvenskapitalkrav exklusive kapitaltillägg (årliga eller senaste beräkningen)	R0510 34 806	44 129 577
Teoretiskt högsta minimikapitalkrav	R0520 15 663	19 858 310
Teoretiskt minsta minimikapitalkrav	R0530 8 702	11 032 394
Teoretiskt kombinerat minimikapitalkrav	R0540 8 702	11 032 394
Tröskelvärde för de teoretiska minimikapitalkravet	R0550 24 354	36 044
Teoretiskt minimikapitalkrav	R0560 24 354	11 032 394

